

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
2018 M. KOVO 29 D. ĮSAKYMO NR. A1-141 „DĖL ATVEJO VADYBOS TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2019 m. gruodžio 30 d. Nr. A1-802
Vilnius

1. P a k e i č i u Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymą Nr. A1-141 „Dėl Atvejo vadybos tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL ATVEJO VADYBOS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 37 straipsnio 10 dalimi,

t v i r t i n u Atvejo vadybos tvarkos aprašą (pridedama).“

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. šis įsakymas įsigalioja 2020 m. sausio 1 d.;

2.2. iki šio įsakymo įsigaliojimo pradėtos atvejo vadybos procedūros baigiamos pagal Atvejo vadybos tvarkos aprašo nuostatas, galiojusias iki šio įsakymo įsigaliojimo.

Sveikatos apsaugos ministras,
pavaduojantis Socialinės apsaugos ir darbo ministrą

Aurelijus Veryga

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2018 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A1-141
(Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2019 m. gruodžio 30 įsakymo Nr. A1-802
redakcija)

ATVEJO VADYBOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Atvejo vadybos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato vaiko ir jį auginančio (-ių) atstovo (-ų) pagal įstatymą ar jo besilaukiančių (-io) asmenų (-ens) (toliau – šeima), fizinio asmens, vykdančio vaiko laikinąją priežiūrą, atvejo vadybos inicijavimo ir taikymo, atvejo nagrinėjimo, pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikių vertinimo, kompleksinės pagalbos plano sudarymo ir įgyvendinimo, šeimos stebėsenos, pagalbos plano peržiūros, atvejo vadybos proceso užbaigimo, atvejo vadybos koordinavimo savivaldybėje tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos:

2.1. **Ankstyvoji intervencija** – pagalbos vaikui ir šeimai suteikimas laiku, anksčiau, nei problemos šeimoje įsisenėja, t. y. nustačius kelias sritis, kuriose pasireiškia socialinės rizikos veiksniai šeimoje, ir (ar) problemoms šeimoje išaiškėjus, bet dar neįsigalėjus.

2.2. **Ekožemėlapis** – vaiko ir jo šeimos poreikius, tarpusavio ryšius bei ryšius su bendruomene atspindintis (vizualizuojantis) instrumentas, kuriame informacija gali būti renkama iš atvejo vadybininko ar kitų specialistų.

2.3. **Genograma** – šeimos kelių kartų ryšių schema, padedanti šeimai ir su ja dirbančiam specialistui suprasti šeimos narių elgesio priežastis ir stereotipus, kuriais jie vadovaujasi, tų stereotipų kilmę, taip pat padedanti apibendrinti duomenis apie šeimos raidą ir jos įtaką šeimos funkcionavimui.

2.4. **Intensyvi intervencinė pagalba** – kompleksinės intensyvios ir neatidėliotinos pagalbos suteikimas vaikui ir jo šeimai, nustačius sritis, kuriose pasireiškia įsigalėję, sprendžiant pagal jų pasireiškimo mastą, dažnumą, trukmę, socialinės rizikos veiksniai šeimoje.

2.5. **Išplėstinė šeima** – vaiko tėvai ar kiti jo atstovai pagal įstatymą, vaiko broliai bei seserys, kiti giminaičiai ar su vaiku nesusieti giminystės ryšiais asmenys, gyvenantys kartu su šeima, kurie turi įtakos vaiko ir jo šeimos gyvenimui. Tai gali būti seneliai, dėdės ir tetos, pusbroliai, pusseserės, tėvų partneriai ir kiti su šeima gyvenantys asmenys.

2.6. **Kompleksinė pagalba** – socialinės, sveikatos priežiūros, švietimo, psichologinės ir kitokios pagalbos priemonių derinys, sudarantis sąlygas vaiko atstovams pagal įstatymą užtikrinti vaikui saugią aplinką, kokybišką šeimos funkcionavimą ir jos gerovę. Kompleksinės pagalbos organizavimą ir teikimą koordinuoja atvejo vadybininkas.

2.7. **Prevencinė pagalba** – veikla, kurios tikslas – užkirsti kelią galimiems socialinės rizikos veiksniams šeimoje pasireikšti, įskaitant ir visuomenės bei šeimų švietimą, bendruomenės renginius šeimoms ir panašias veiklas.

2.8. **Šeimos konferencija** – socialinio darbo metodas, kurį taikant siekiama ieškoti šeimos paramos išteklių tarp išplėstinės šeimos bei kitų šeimai svarbių asmenų, įtraukti į sprendimo dėl šeimos situacijos gerinimo priėmimą pačią šeimą ir vaiką, įgalinti šeimą pačią priimti sprendimus ir siūlymus dėl savo problemų sprendimo.

2.9. **Šeimos stebėseną** – tikslingas, nuolatinis informacijos ir duomenų rinkimas, kuris rodo šeimoje vykstančius pokyčius, atsiradusius dėl šeimai teikiamų paslaugų, įgyvendinant pagalbos šeimai planą.

2.10. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) (toliau – Reglamentas), Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme ir Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme, Mobilųjų komandų sudarymo, specialistų atrankos ir jų darbo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. A1-334 „Dėl Mobilųjų komandų sudarymo, specialistų atrankos ir jų darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Mobilųjų komandų sudarymo, specialistų atrankos ir jų darbo tvarkos aprašas).

3. Atvejo vadybos procese vadovaujamosi šiais principais:

3.1. šeimos įgalinimo: būtina padėti šeimai ir vaikui identifikuoti ir tinkamai išnaudoti turimus išteklius, nustatyti ne tik socialinės rizikos veiksnius, su kuriais susiduria šeima ir vaikas, bet ir jų stiprybes, kurios gali padėti spręsti šeimos ir (ar) vaiko problemas, gerinti šeimos situaciją. Šeima ir vaikas turi aktyviai dalyvauti pagalbos jiems teikimo procese;

3.2. paslaugų nedubliavimo: būtina įvertinti, kokias paslaugas šeima ir (ar) vaikas jau gauna kitose paslaugų teikimo vietose (pvz., mokykloje, nevyriausybinėse organizacijose, specializuotos pagalbos centruose, globos centre, nustačius vaikui laikinąją globą ir kt.), įvertinti tai, ar šeima ir toliau nori naudotis šiomis paslaugomis, ir neskirti šeimai tokio pat pobūdžio ar panašių paslaugų. Planuojant ir organizuojant paslaugas šeimai ir vaikui, taip pat būtina užtikrinti, kad paslaugos ir pagalba neblogintų šeimos ir (ar) vaiko situacijos;

3.3. pagalbos ir paslaugų atitikties individualiems šeimos ir vaiko poreikiams: visos pasirinktos paslaugos, pagalbos formos ir būdai turi atitikti individualius šeimos ir vaiko poreikius, konkrečias jų problemas, kurias siekiama išspręsti.

II SKYRIUS

ATVEJO VADYBOS INICIJAVIMAS IR TAIKYMAS

4. Atvejo vadyba inicijuojama ir taikoma Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VVTAĮT) arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui, vadovaujantis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, nustačius būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį ar vaiko apsaugos poreikį. VVTAĮT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį ar vaiko apsaugos poreikį nustatymo dienos kreipiasi į vaiko gyvenamosios vietos savivaldybės socialinių paslaugų įstaigą ar kitą įstaigą, kuriai savivaldybė suteikė įgaliojimus koordinuoti atvejo vadybos procesą ir teikti socialines paslaugas šeimoms savivaldybėje (toliau – socialinių paslaugų įstaiga), prašydamas paskirti atvejo vadybininką ir nedelsiant organizuoti pagalbos vaikui ir jo šeimai suteikimą. Po to, kai VVTAĮT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius kreipiasi dėl atvejo vadybininko paskyrimo, jis raštu informuoja šeimą apie šį kreipimąsi ir suteikia informaciją, kokia socialinių paslaugų įstaiga šeimai teiks atvejo vadybos paslaugas (nurodomas įstaigos pavadinimas, adresas, bendrasis telefono ryšio numeris ir elektroninio pašto adresas). Prašydamas paskirti atvejo vadybininką, VVTAĮT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius socialinių paslaugų įstaigai raštu ar elektroniniu paštu pateikia šių dokumentų kopijas ir turimą informaciją apie vaiką ir jo šeimą:

4.1. vaiko situacijos vertinimo anketos, parengtos pagal socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamą formą, kopiją;

4.2. jei nustatytas vaiko apsaugos poreikis ir užtikrinta vaiko laikinoji priežiūra, vaiko perdavimo laikinai prižiūrėti fiziniam asmeniui jo gyvenamojoje vietoje ar šeimos gyvenamojoje vietoje arba apgyvendinimo socialinių paslaugų įstaigoje akto, parengto pagal socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamą formą, kopiją;

4.3. jei nustatytas vaiko apsaugos poreikis ir vaikas paimtas iš jo atstovų pagal įstatymą, vaiko laikino apgyvendinimo akto, parengto pagal socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamą formą, kopiją;

4.4. informaciją apie vaiko atstovams pagal įstatymą ar vienam iš vaiko atstovų pagal įstatymą paskirtas kardomasias priemones arba jų panaikinimą (kardomosios priemonės pavadinimas, šios priemonės nustatymo ir panaikinimo datos).

5. Atvejo vadybos procesas gali būti inicijuotas ir vaiko atstovų pagal įstatymą ir (ar) pagalbą vaikams ir (ar) šeimoms organizuojančių ir teikiančių įstaigų, organizacijų prašymu, vadovaujantis Aprašo IV skyriaus nuostatomis.

6. Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo suteikia įgaliojimus vykdyti atvejo vadybos funkcijas ir koordinuoti atvejo vadybos procesus socialinių paslaugų įstaigoms. Rekomenduojama, suteikiant įgaliojimus vykdyti atvejo vadybos funkcijas ir koordinuoti atvejo vadybos procesus, prioritetą teikti nevyriausybinių organizacijų įsteigtoms socialinių paslaugų įstaigoms. Socialinių paslaugų įstaigų sąrašą, kuriame nurodoma šių įstaigų informacija (įstaigos pavadinimas, adresas, kontaktinis telefono ryšio numeris ir elektroninio pašto adresas, įstaigos darbo laikas) bei paslaugų teikimo teritorija, tvirtina savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo. Šiame punkte nurodytas sąrašas skelbiamas viešai savivaldybės interneto svetainėje ir turi būti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo informacijos pasikeitimo dienos, atnaujintas, siekiant užtikrinti informacijos aktualumą.

7. Socialinių paslaugų įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo Aprašo 4 punkte nurodyto prašymo gavimo dienos, paskiria atvejo vadybininką ir socialinį darbuotoją, dirbsiantį socialinį darbą su šeima (toliau – socialinis darbuotojas darbui su šeima), jei jis iki tol nebuvo paskirtas, ir apie tai raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis informuoja VVTAĮT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių bei šeimą, kuriai bus taikoma atvejo vadyba (nurodomos atvejo vadybininko ir socialinio darbuotojo darbai su šeima pareigos, vardai, pavardės, telefono ryšio numeriai, elektrinio pašto adresai). Atvejo vadybininkui atlikus pagalbą vaikui ir (ar) šeimai poreikio įvertinimą ir nenustačius kompleksinių paslaugų poreikio, atvejo vadyba neskiriama, tačiau vaikui ir (ar) šeimai užtikrinamas reikalingų paslaugų, nustatytų vertinimo metu, teikimas. Socialinių paslaugų įstaigos vadovas informuoja VVTAĮT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių apie priimtą sprendimą neskirti atvejo vadybos, argumentuodamas tokį sprendimą, ir apie tai, kaip ir kokios paslaugos bus užtikrintos vaikui ir (ar) šeimai.

III SKYRIUS ATVEJO NAGRINĖJIMAS

8. VVTAĮT arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui, vadovaujantis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, nustačius būtinybę vertinti pagalbą vaikui ir (ar) šeimai poreikį, atvejo vadybininkas:

8.1. jei šeimoje anksčiau buvo atliktas vaiko situacijos vertinimas, buvo taikoma atvejo vadyba ir apie ją bei pagalbą vaikui ir (ar) šeimai poreikį turima aktuali informacija, kartu su socialiniu darbuotoju darbui su šeima atnaujina Pagalbą vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo formą (Aprašo 1 priedas), pildytą ankstesnio pagalbą vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo metu, patikslindami informaciją, kuri pasikeitė nuo paskutinio atvejo nagrinėjimo posėdžio datos;

8.2. jei šeimoje nebuvo atliktas vaiko situacijos vertinimas ir atvejo vadybininkas ir (ar) socialinis darbuotojas darbui su šeima nėra vertinę pagalbą vaikui ir (ar) šeimai poreikio bei teikę paslaugų, atlieka pagalbą vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimą, užpildant Aprašo 1 priede nustatytą formą;

8.3. ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jo paskyrimo dienos organizuoja pirmą atvejo nagrinėjimo posėdį.

9. VVTAĮT arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui, vadovaujantis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, nustačius vaiko apsaugos poreikį, atvejo vadybininkas:

9.1. jei šeimoje anksčiau buvo atliktas vaiko situacijos vertinimas, buvo taikyta atvejo vadyba ir apie ją bei pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį turima aktuali informacija (šeimos byloje kaupiama atvejo vadybos proceso metu pagal Aprašą privaloma fiksuoti informacija, kuri yra tiesiogiai susijusi su šiuo metu atliktu vaiko situacijos vertinimu ir vaiko teisių pažeidimais), atvejo vadybininkas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo paskyrimo dienos raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis perduoda minėtą informaciją mobilijai komandai ir, prieš atlikdamas pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimą, sulaukia mobiliosios komandos rekomendacijų, kurios turi būti pateiktos atvejo vadybininkui per 5 darbo dienas nuo mobiliosios komandos darbo su šeima pabaigos. Jei atvejo vadybininkas iš intensyviai dirbančios mobiliosios komandos specialistų gauna informaciją dėl ilgalaikės pagalbos ir (ar) paslaugų, nesusijusių su šeimos ir (ar) vaiko krize, vaikui ir (ar) šeimai poreikio (informaciją, kokiam laikotarpiui ar periodiškumui ir kokios pagalbos ir (ar) paslaugų vaikui ir (ar) šeimai reikia), jis nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas, organizuoja minėtos pagalbos ir (ar) paslaugų vaikui ir (ar) šeimai teikimą;

9.2. jei šeimoje anksčiau nebuvo atliktas vaiko situacijos vertinimas ir atvejo vadybininkas ir (ar) socialinis darbuotojas darbui su šeima anksčiau nebuvo vertinę pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio bei teikę paslaugų, atlieka pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikių vertinimą (užpildant Aprašo 1 priede nustatytą formą), nelaukdamas mobiliosios komandos rekomendacijų;

9.3. ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo mobiliosios komandos rekomendacijų dėl tolesnio darbo su vaiku ir (ar) šeima organizavimo gavimo dienos organizuoja pirmą atvejo nagrinėjimo posėdį;

9.4. mobilijai komandai atlikus šeimos ir (ar) vaiko krizės bei intensyvios mobiliosios komandos pagalbos šeimai ir (ar) vaikui poreikio vertinimą ir pateikus atvejo vadybininkui intensyvaus mobiliosios komandos darbo su šeima ir (ar) vaiku planą, apimančią taip pat ir informaciją apie mobiliosios komandos nustatytą ilgalaikės pagalbos ir (ar) paslaugų, nesusijusių su šeimos ir (ar) vaiko krize, vaikui ir (ar) šeimai poreikį (informaciją, kokiam laikotarpiui ar periodiškumui ir kokios pagalbos ir (ar) paslaugų vaikui ir (ar) šeimai reikia), visą mobiliosios komandos intensyvaus darbo laiką kartu su socialiniu darbuotoju darbui su šeima bendradarbiauja su mobiliosios komandos specialistais – aptaria su mobiliąja komanda poreikį ir galimybes kartu vykti į šeimą, pagalbos šeimai būdus, pagalbos ir (ar) paslaugų vaikui ir (ar) šeimai poreikį, su atveju susijusios informacijos rinkimo ir dalijimosi, nepažeidžiant asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, tvarką.

10. Jei vaikui užtikrinta laikinoji priežiūra jį laikinai prižiūrinčio asmens gyvenamojoje vietoje arba šeimos gyvenamojoje vietoje ir vaiko laikinosios priežiūros fizinio asmens gyvenamojoje vietoje organizavimo akte nurodytas pagalbos laikinąją priežiūrą teikiančiam asmeniui poreikis, siekiant užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus, atvejo vadybininkas kartu su socialiniu darbuotoju darbui su šeima organizuoja kuo skubesnę susitikimą su vaiką laikinai prižiūrinčiu asmeniu. Atvejo vadybininkas per 5 darbo dienas nuo vaiko laikinosios priežiūros užtikrinimo dienos įvertina vaiko poreikius (pagal Aprašo 1 priedą) ir vaiką prižiūrinčio asmens galimybes juos patenkinti bei pagalbos ir (ar) paslaugų laikinąją priežiūrą teikiančiam asmeniui poreikį, siekiant užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus, ir organizuoja tokios pagalbos ir (ar) paslaugų laikinąją priežiūrą teikiančiam asmeniui teikimą. Jei vaiko laikinoji priežiūra užtikrinta socialinių paslaugų įstaigoje, atvejo vadybininkas dirba tik su vaiku ir jo šeima.

11. Iki pirmo atvejo nagrinėjimo posėdžio atvejo vadybininkas kartu su socialiniu darbuotoju darbui su šeima, surenka visą atvejo vadybos procesui reikalingą informaciją apie vaiką ir jo šeimą ar kitus svarbius vaikui asmenis, pareikalaudamas jos iš švietimo, socialines paslaugas teikiančių įstaigų, teisėsaugos institucijų, vietos bendruomenės ir nevyriausybinių organizacijų, esant tarnybiniam būtinumui – iš sveikatos priežiūros įstaigų, kurios šią informaciją atvejo vadybininkui privalo teikti neatlygintinai:

11.1 iš švietimo paslaugas teikiančių įstaigų – duomenis apie vaikui ir (ar) šeimai teikiamas švietimo paslaugas (vaiko registraciją ugdymo įstaigoje, jos lankymo periodiškumą, vaiko ugdymo pasiekimų įvertinimus, ugdymo įstaigoje teikiamas papildomas specialistų paslaugas, tėvų

(ne)bendradarbiavimą su vaiko ugdymo įstaigos atstovais, vaiko santykius su klasės draugais, ugdymo įstaigai reikalingų vaiko dokumentų pristatymo terminus);

11.2 iš socialines paslaugas teikiančių įstaigų – duomenis apie vaikui ir (ar) šeimai teikiamas paslaugas, jų teikimo trukmę;

11.3 iš teisėsaugos institucijų, Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos – duomenis apie šeimos narių (ne)teistumą (šių duomenų tvarkymo teisinis pagrindas – Socialinių paslaugų įstatymo 20 straipsnio 4 dalis);

11.4 iš vietos bendruomenės – duomenis apie vaikui ir (ar) šeimai teikiamas bendruomenines paslaugas, jų teikimo trukmę;

11.5 iš nevyriausybinų organizacijų – duomenis apie vaikui ir (ar) šeimai teikiamas paslaugas, jų teikimo trukmę;

11.6 esant tarnybiniam būtinumui, iš sveikatos priežiūros įstaigų – duomenis apie asmens sveikatą pagal sveikatos formą Nr. 046/A „Medicininis pažymėjimas“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-120 „Dėl privalomų sveikatos statistikos apskaitos ir kitų tipinių formų bei privalomų sveikatos statistikos ataskaitų formų patvirtinimo“, pildytą per pastaruosius 12 mėnesių.

12. Vaiko tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis informuojami apie duomenų, susijusių su vaiku ir (ar) jo šeima, rinkimą, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja vaiko interesams, informuoti nėra įmanoma dėl to, kad nėra žinoma vaiko tėvų (vieno iš tėvų) ar kito vaiko atstovo pagal įstatymą gyvenamoji vieta ir neturima kitokios kontaktinės informacijos, pagal kurią būtų įmanoma susisiekti arba dėl savo būklės šie asmenys negali suvokti jiems pateikiamos informacijos. Esant prieštaravimui geriausiems vaiko interesams, informacija apie asmens duomenų tvarkymą šiems duomenų subjektams pateikiama, kai išnyksta šiame punkte nurodytos aplinkybės, dėl kurių informavimo pareiga duomenų subjekto atžvilgiu negalėjo būti įvykdyta.

13. Į atvejo nagrinėjimo posėdį:

13.1. privalomai kviečiami šie asmenys:

13.1.1. VVTAIŲT arba jos įgalioto teritorinio skyriaus atstovai – į pirmą atvejo nagrinėjimo posėdį, apie jį raštu informuojant iki posėdžio likus ne mažiau kaip 3 darbo dienoms, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių to padaryti neįmanoma, taip pat į kitus posėdžius, kai priimami šeimai svarbūs sprendimai (pvz., dėl naujų paslaugų teikimo, dėl paslaugų teikimo nutraukimo, dėl vaiko (ne)grąžinimo į šeimą ir kt.), apie minėtus sprendimus informuojant kvietime;

13.1.2. vaikas, jei tai neprieštarauja jo interesams ir jei jis pagal amžių ir brandą geba išreikšti nuomonę dėl savo ir (ar) šeimos situacijos, ir vaiko tėvai ar turimas vienintelis iš tėvų, ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą, taip pat vaiko motinos ir (ar) tėvo sugyventinis (-ė). Jei vaikas nedalyvauja atvejo nagrinėjimo posėdyje arba toks dalyvavimas prieštarauja geriausiems jo interesams ir yra poreikis pateikti vaiko nuomonę, jam atstovauja VVTAIŲT arba jos įgalioto teritorinio skyriaus atstovas;

13.1.3. mobiliosios komandos atstovas – į pirmą atvejo nagrinėjimo posėdį, jeigu buvo nustatytas vaiko apsaugos poreikis ir, vadovaujantis Mobilųjų komandų sudarymo, specialistų atrankos ir jų darbo tvarkos aprašo nustatyta tvarka, sudaryta mobilioji komanda;

13.1.4. socialinis darbuotojas darbui su šeima;

13.1.5. globos centro specialistas (globos koordinatorius), koordinuojantis globą (rūpybą), jei galimi vaiko teisių pažeidimai buvo nustatyti vaiko globėjų (rūpintojų) šeimoje arba šeimynoje, taip pat jei, nustačius vaiko apsaugos poreikį, jam buvo nustatyta laikinoji globa (rūpyba);

13.2. pagal poreikį kviečiami šie asmenys:

13.2.1. sveikatos priežiūros įstaigos specialistas (pvz., sveikatos priežiūros įstaigoje dirbantis socialinis darbuotojas, vaiką gydantis šeimos gydytojas);

13.2.2. švietimo įstaigos, kurioje vaikas yra ugdomas, specialistas;

13.2.3. policijos pareigūnas;

13.2.4. jeigu vaikui nustatyta laikinoji priežiūra:

- 13.2.4.1. fizinis asmuo, atsakingas už vaiko laikinąją priežiūrą;
- 13.2.4.2. socialinių paslaugų įstaigoje – šios įstaigos specialistas, kuruojantis atvejį;
- 13.2.5. jeigu vaikui nustatyta laikinoji globa (rūpyba):
 - 13.2.5.1. šeimoje – globėjas (rūpintojas);
 - 13.2.5.2. globos centre – budintis globotojas (su jo sutikimu);
 - 13.2.5.3. šeimynoje – šeimynos dalyvis;
 - 13.2.5.4. vaikų globos institucijoje – šios įstaigos specialistas;
- 13.2.6. šeimos ir (ar) vaiko gyvenamosios vietos seniūnas;
- 13.2.7. galimo smurto artimoje aplinkoje atveju – specializuotos pagalbos centro atstovas;
- 13.2.8. kiti specialistai, galintys suteikti informacijos apie vaiką ir (ar) šeimą, reikalingos atvejo vadybos procesui, ir (ar) teikti jiems pagalbą;

13.2.9. vietos bendruomenės nariai, nevyriausybinių organizacijų, dirbančių vaiko teisių, vaiko gerovės ir (ar) šeimos gerovės srityje, atstovai, taip pat asmenys, turintys įgaliojimą atstovauti šeimai. Asmenys, turintys įgaliojimą atstovauti šeimai, negali dalyvauti atvejo vadybos posėdyje nedalyvaujant pačiai šeimai.

14. Atvejo nagrinėjimo posėdyje dalyvaujantys asmenys privalo užtikrinti informacijos apie vaiką ir jo šeimą konfidencialumą – posėdžio metu jie pasirašo konfidencialumo pasižadėjimus. Konfidencialumo reikalavimai netaikomi vaiko tėvams ar kitiems vaiko atstovams pagal įstatymą, jeigu tai neprieštaruoja geriausiems vaiko interesams. Apie konfidencialumo reikalavimų netaikymą vaiko tėvus ar kitus vaiko atstovus pagal įstatymą informuoja atvejo vadybininkas.

15. Pirmasis atvejo nagrinėjimo posėdis pagal galimybes organizuojamas šeimos gyvenamojoje vietoje (pvz., seniūnijoje). Jei pirmasis ar kiti atvejo nagrinėjimo posėdžiai organizuojami ne šeimos gyvenamojoje vietoje arba vaiko tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą gyvena skyriumi arba skirtingose savivaldybėse, tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą gali kreiptis į savivaldybės administraciją dėl transporto organizavimo paslaugos suteikimo, vadovaudamiesi Socialinių paslaugų įstatymu. Apie atvejo vadybos posėdžio datą ir laiką vaiko tėvams ar kitiems vaiko atstovams pagal įstatymą raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis turi būti pranešta likus ne mažiau kaip 3 darbo dienoms iki posėdžio.

16. Atvejo nagrinėjimo posėdyje išklausiama vaiko, jeigu jis dalyvauja atvejo nagrinėjimo posėdyje, ir šeimos narių nuomonė dėl vaiko ir šeimos situacijos, pagrindinių problemų, galimų jų priežasčių ir sprendimo būdų. Atvejo nagrinėjimo posėdyje dalyvaujantys specialistai pristato turimą informaciją apie vaiką ir jo tėvus, situaciją šeimoje. Pirmame atvejo nagrinėjimo posėdyje aptariami pagalbos vaikui ir (ar) šeimai tikslai, uždaviniai, būdai, priemonės ir sudaromas pagalbos planas. Mobiliosios komandos rekomendacijos, pateiktos atvejo vadybininkui, turi būti išanalizuotos, aptartos atvejo vadybos posėdyje ir įtrauktos į pagalbos planą. Taip pat atvejo nagrinėjimo posėdyje aptariama, kokius kitus specialistus ar asmenis, teikiančius pagalbą, būtina įtraukti į atvejo vadybos procesą. Šeima ir vaikas taip pat gali pateikti siūlymus, kokius specialistus, vietos bendruomenės narius, nevyriausybinių organizacijų atstovus norėtų pakviesti į kitą atvejo nagrinėjimo posėdį. Jei vaikas ir šeima nori, kad posėdyje dalyvautų tam tikri specialistai, vietos bendruomenės nariai, nevyriausybinių organizacijų atstovai, jie gali būti kviečiami tik tuo atveju, jei tam pritaria abu tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą. Jei vienas iš tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą ir (ar) vaikas tam nepritaria, tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą ir (ar) vaiko pasiūlytų atstovų nuomonę atvejo vadybininkas gali išklausti ne posėdžio metu arba paprašyti pateikti ją raštu likus ne mažiau kaip 1 darbo dienai iki kito posėdžio pradžios ir šią nuomonę pristatyti atvejo nagrinėjimo posėdyje. Posėdyje taip pat sutariama dėl kito atvejo nagrinėjimo posėdžio laiko. Pirmame atvejo nagrinėjimo posėdyje sutariama dėl keitimosi informacija, susijusia su atvejo vadybos procesu, tvarkos.

17. Atvejo nagrinėjimo posėdžiai turi būti organizuojami užtikrinant vaiko teisę būti išklaustam – vaikui turi būti sudarytos sąlygos dalyvauti atvejo nagrinėjimo posėdyje, jei jis pareiškia tokį norą, išskyrus atvejus, kai tai prieštaruoja geriausiems vaiko interesams. Atvejo nagrinėjimo posėdžio metu vaikas turi teisę išsakyti savo nuomonę, pasiūlymus ir lūkesčius lygiomis teisėmis su kitais šeimos nariais. Siekdamas apsaugoti vaiką nuo galimo neigiamo

poveikio, VVTAIT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius gali priimti sprendimą į atvejo nagrinėjimo posėdį nekviesti vaiko, tačiau tokiu atveju VVTAIT arba jos įgalioto teritorinio skyriaus atstovas turi iš anksto išklausti vaiko nuomonę visais su juo susijusiais klausimais ir pateikti ją atvejo nagrinėjimo posėdžio metu, nepažeisdamas geriausių vaiko interesų. Atvejo vadybininkas, kviesdamas vaiką dalyvauti atvejo nagrinėjimo posėdyje, prieš atvejo nagrinėjimo posėdį turi žodžiu suteikti vaikui informaciją apie darbą su vaiko šeima (paaiškinti, kas yra atvejo vadyba, kokių tikslu organizuojami posėdžiai, kas jų metu sprendžiama, į kokius vaiko lūkesčius ar norus buvo atsižvelgta (jei vaikas buvo juos išsakęs), o į kokius ne, nurodant neatsižvelgimo motyvus).

18. Po atvejo nagrinėjimo posėdžio, jei nustatytas šeimos socialinių paslaugų poreikis, atvejo vadybininkas raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis teikia užpildytą Prašymą–paraišką socialinėms paslaugoms gauti, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. A1-183 „Dėl kai kurių socialinei paramai gauti reikalingų formų patvirtinimo“.

19. Jei šeima atsisako bet kokios pagalbos, nebendruoja ir nebendradarbiauja su atvejo vadybininku arba jau pradėto atvejo vadybos proceso metu pateikia rašytinį atsisakymą dalyvauti atvejo vadybos procese, atvejo vadybininkas ar socialinis darbuotojas darbui su šeima apie tai raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis praneša VVTAIT arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui, kuris priima sprendimą dėl vaiko ir šeimos situacijos, nurodydamas šeimos narių vardus ir pavardes, kokios priemonės buvo išnaudotos, siekiant įtraukti šeimą į atvejo vadybos procesą. Jei šeima neatvyksta į pirmą atvejo nagrinėjimo posėdį, posėdis nevyksta, išskyrus atvejus, kai į posėdį atvyksta bent vienas iš tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą. Atvejo vadybininkas ir (ar) socialinis darbuotojas darbui su šeima turi išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių šeima nedalyvavo atvejo nagrinėjimo posėdyje. Per 10 darbo dienų raštu, elektroninėmis ryšio priemonėmis ar telefono ryšiu su šeima sutariama dėl kito atvejo nagrinėjimo posėdžio datos. Kitas atvejo nagrinėjimo posėdis inicijuojamas ne vėliau nei po 10 darbo dienų nuo posėdžio, į kurį šeima neatvyko, dienos. Jei šeima į pirmą atvejo nagrinėjimo posėdį neatvyksta du kartus iš eilės, apie tai atvejo vadybininkas ar socialinis darbuotojas darbui su šeima raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis informuoja VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių, pateikdamas informaciją, kokių veiksmų buvo imtasi, bandant įtraukti šeimą į atvejo vadybos procesą, o VVTAIT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius priima sprendimą dėl vaiko situacijos vertinimo. Jei šeima neatvyksta į kitus atvejo nagrinėjimo posėdžius, posėdžiai gali vykti šeimai ir nedalyvaujant, išskyrus atvejus, kai priimami šeimai svarbūs sprendimai (pvz., dėl naujų paslaugų teikimo, dėl paslaugų teikimo nutraukimo, dėl vaiko (ne)gražinimo į šeimą ir kt.). Jei šeima nedalyvauja atvejo nagrinėjimo posėdyje, tai pažymima atvejo nagrinėjimo posėdžio protokole. Socialinis darbuotojas darbui su šeima raštu, elektroninėmis ryšio priemonėmis ar telefono ryšiu informuoja šeimą apie įvykusį posėdį bei svarstytus klausimus ir organizuoja socialinio darbuotojo darbui su šeima arba atvejo vadybininko konsultaciją šeimai, kurios metu supažindina šeimą su priimtais sprendimais. Konsultacijos metu šeima pasirašo atvejo nagrinėjimo posėdžio protokole, kad buvo supažindinta su informacija.

20. Jei šeima visiškai nebendradarbiauja su atvejo vadybininku, nevykdo pagalbos plane numatytų įsipareigojimų arba jei juos vykdo, bet šeimos situacija nesikeičia, tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą nededa pastangų, nekeičia savo elgesio ir toliau išlieka arba atsiranda realus pavojus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, atvejo vadybininkas ar socialinis darbuotojas darbui su šeima apie tai nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 3 darbo dienas nuo minėtų aplinkybių paaiškėjimo dienos, raštu praneša VVTAIT arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui ir pateikia Motyvuotą siūlymą (Aprašo 3 priedas).

21. Jei atvejo vadybos proceso metu šeima pakeičia savo gyvenamąją vietą ir:

21.1. persikelia gyventi į kitą savivaldybę, atvejo vadybininkas, teikęs šeimai atvejo vadybos paslaugą, visą atvejo vadybos proceso metu surinktą informaciją, susijusią su vaiku ir (ar) šeima (šeimos bylos kopiją) elektroninėmis ryšio priemonėmis ne vėliau nei per tris darbo dienas perduoda tos savivaldybės, į kurią šeima persikėlė, administracijai ir (ar) vienai iš socialinių

paslaugų įstaigų, teikiančių atvejo vadybos paslaugą, prašydamas paskirti atvejo vadybininką, ir per 5 darbo dienas nuo šeimos gyvenamosios vietos pasikeitimo dienos atvejo vadybos procesą užbaigia;

21.2. nauja šeimos gyvenamoji vieta nėra žinoma, atvejo vadybos procesas sustabdomas 20 kalendorinių dienų ir, jei per tą laiką nauja gyvenamoji vieta:

21.2.1. tampa žinoma, atvejo vadybos procesas atnaujinamas toje savivaldybėje, kurioje buvo pradėtas, nedelsiant, bet ne vėliau nei kitą darbo dieną nuo tos dienos, kai gyvenamoji vieta tampa žinoma. Jeigu šeimos gyvenamoji vieta yra kitoje savivaldybėje, atliekami veiksmai, nurodyti Aprašo 21.1 papunktyje;

21.2.2. lieka nežinoma, atvejo vadybos procesas užbaigiamas ir informacija apie tai raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis perduodama VVTAIT arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui. Jei ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo atvejo vadybos proceso užbaigimo dienos paaiškėja nauja šeimos gyvenamoji vieta, atvejo vadybos procesas atnaujinamas toje savivaldybėje, kurioje buvo pradėtas. Jeigu šeimos nauja gyvenamoji vieta yra kitoje savivaldybėje, atliekami veiksmai, nurodyti Aprašo 21.1 papunktyje;

21.3. į kitą savivaldybę persikelia tik vienas iš tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą ir:

21.3.1. atvejo vadybininkui nauja vieno iš tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą gyvenamoji vieta yra žinoma, atvejo vadybininkas per 5 darbo dienas visą atvejo vadybos proceso metu surinktą informaciją, susijusią su vaiku ir (ar) šeima (šeimos bylos kopiją), perduoda tos savivaldybės, į kurią persikėlė vienas iš tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą, administracijai ir (ar) socialinių paslaugų įstaigai, teikiančiai atvejo vadybos paslaugą, prašydamas paskirti atvejo vadybininką, ir tęsia savo darbą su likusiu vienu iš tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą, bendradarbiaudamas su kitos savivaldybės atvejo vadybininku;

21.3.2. atvejo vadybininkui nauja vieno iš tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą gyvenamoji vieta nėra žinoma, darbas su juo sustabdomas ir gali būti tęsiamas tik sužinojus apie jo gyvenamąją vietą, išskyrus atvejus, kai apie naują gyvenamąją vietą sužinoma po to, kai buvo užbaigtas darbas su kitu tėvu ar kitu vaiko atstovu pagal įstatymą.

22. Atvejo vadybininkas visą Apraše nurodytą rinkti informaciją (įskaitant asmens duomenis) apie atvejo vadybos procesą, pagalbos šeimai poreikio vertinimą, pagalbos vaikui ir (ar) šeimai planavimą ir teikimą kaupia šeimos byloje. Visa informacija, sukaupta šeimos byloje, gali būti teikiama tėvams ar kitiems vaiko atstovams pagal įstatymą jų rašytiniu prašymu, išskyrus atvejus, kai tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą gyvena skyriumi, vyksta santuokos nutraukimo procesas, vienam iš tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą yra skirtos kardomosios priemonės arba tėvams ar vienam iš tėvų, ar kitam vaiko atstovui pagal įstatymą yra pateiktas įtarimas dėl smurto artimoje aplinkoje ir šeimos byloje kaupiamų duomenų atskleidimas prieštarautų geriausiems vaiko interesams. Tokiu atveju tėvai ar vienas iš tėvų, ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą gali susipažinti tik su savo asmens duomenimis, kaupiamais šeimos byloje. Informacija (įskaitant asmens duomenis) šiems asmenims pateikiama, kai išnyksta šiame Aprašo punkte nurodytos aplinkybės, dėl kurių informavimas negalėjo būti vykdomas.

IV SKYRIUS

ATVEJO VADYBOS INICIJAVIMAS IR TAIKYMAS NESANT GALIMŲ VAIKO TEISIŲ PAŽEIDIMŲ

23. Atvejo vadybos procesas gali būti inicijuotas ir vaiko tėvų, ir (ar) pagalbą vaikams ir (ar) šeimoms organizuojančių ir teikiančių įstaigų, organizacijų prašymu, jei jų vertinimu, vaikui ir (ar) šeimai būtina kompleksinė pagalba. Tokiu atveju, vaiko tėvai ar turimas vienintelis iš tėvų arba šeimoms pagalbą organizuojanti ir teikianti įstaiga, organizacija raštu pateikia prašymą, socialinių paslaugų įstaigai dėl atvejo vadybininko paskyrimo, kuriame nurodo vaiko ir jo atstovų pagal įstatymą vardus, pavardes, gimimo metus, vaiko atstovų pagal įstatymą kontaktinius duomenis (telefono ryšio numerį ir elektroninio pašto adresą), kreipimosi dėl atvejo vadybos paslaugos šeimai datą, priežastis, dėl kurių buvo kreiptasi. Jei prašymą paskirti atvejo vadybininką teikia pagalbą

vaikams ir (ar) šeimoms organizuojanti ir teikianti įstaiga ar organizacija, kartu su prašymu ji turi pateikti informaciją pagrindžiančią priežastis, dėl kurių vaikui ir (ar) šeimai yra reikalinga kompleksinė pagalba, - kokių problemų dėl vaiko ir (ar) šeimos yra iškilę, kokia pagalba, paslaugos ir kitos priemonės ir koku laikotarpiu buvo taikomos sprendžiant šias problemas, kurios iš jų buvo veiksmingos, o kurios ne, ir kodėl atvejo vadyba yra tinkama šioms problemoms spręsti - o prašymo kopiją raštu pateikti vaiko tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą.

24. Socialinių paslaugų įstaiga ne vėliau nei per 5 darbo dienas skiria atvejo vadybininką, kuris turi įvertinti kompleksinės pagalbos šeimai poreikį. Atvejo vadybininkas turi ne vėliau nei per 20 darbo dienų nuo jo paskyrimo surinkti Aprašo 11 punkte nurodytą informaciją ir atlikti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimą (Aprašo 1 priedas).

25. Jei atvejo vadybininkas nustato, kad vaikui ir (ar) šeimai yra reikalinga kompleksinė pagalba, atvejo vadybininkas apie tai raštu informuoja savo įstaigos vadovą ir savivaldybės administraciją ir pradeda atvejo vadybos procesą. Pirmas atvejo nagrinėjimo posėdis organizuojamas per 10 darbo dienų nuo pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo dienos. Apie atvejo vadybos posėdžio datą ir laiką vaiko tėvams ar kitiems vaiko atstovams pagal įstatymą raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis turi būti pranešta ne vėliau nei likus 3 darbo dienoms iki posėdžio.

26. Į pirmą atvejo nagrinėjimo posėdį atvejo vadybininkas kviečia šeimą ir vaiką, jei tai neprieštarauja vaiko interesams ir jei jis pagal amžių ir brandą geba išreikšti nuomonę apie savo ir (ar) šeimos situaciją, taip pat tuos specialistus ir (ar) įstaigų, organizacijų, galinčių suteikti šeimai ir (ar) vaikui visas jiems reikalingas paslaugas ir pagalbą, atstovus. Jeigu dėl atvejo vadybos inicijavimo kreipėsi įstaiga ar organizacija, dirbanti su šeima, jos atstovai taip pat kviečiami į pirmą atvejo nagrinėjimo posėdį.

27. Atvejo nagrinėjimo posėdžiams ir renkamai informacijai apie vaiką ir (ar) šeimą yra taikomi Aprašo 11, 15, 17 ir 18 punktuose nurodyti reikalavimai.

28. Jei atvejo vadybininkas, įvertinęs šeimos ir vaiko poreikius, nenustato kompleksinės pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio, informaciją apie pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo rezultatus (vaiko ir jo atstovų pagal įstatymą vardus, pavardes, gimimo metus, vaiko atstovų pagal įstatymą kontaktinius duomenis (telefono ryšio numerį ir elektroninio pašto adresą), vaiko tėvų ar pagalbą vaikams ir (ar) šeimoms organizuojančių ir teikiančių įstaigų, organizacijų kreipimosi dėl atvejo vadybos paslaugos šeimai datą, priežastis, dėl kurių vaiko tėvai ar pagalbą vaikams ir (ar) šeimoms organizuojančios ir teikiančios įstaigos, organizacijos kreipėsi dėl atvejo vadybos paslaugos šeimai, pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo kopiją) raštu perduoda savo įstaigos vadovui, savivaldybės administracijai ir įstaigai, kuri kreipėsi dėl atvejo vadybos inicijavimo, nepradeda atvejo vadybos. Jei pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo metu atvejo vadybininkas nustato poreikį šeimai gauti bendrąsias socialines paslaugas ar kitą savivaldybės teikiamą paramą, šią informaciją (vaiko ir jo atstovų pagal įstatymą vardus, pavardes, gimimo metus, vaiko atstovo pagal įstatymą kontaktinius duomenis (telefono ryšio numerį ir elektroninio pašto adresą), vaiko tėvų ar pagalbą vaikams ir (ar) šeimoms organizuojančių ir teikiančių įstaigų, organizacijų kreipimosi dėl atvejo vadybos paslaugos šeimai datą, priežastis, dėl kurių vaiko tėvai ar pagalbą vaikams ir (ar) šeimoms organizuojančios ir teikiančios įstaigos, organizacijos kreipėsi dėl atvejo vadybos paslaugos šeimai, pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo kopiją) atvejo vadybininkas raštu perduoda savivaldybės administracijai, kuri pagal savo kompetenciją privalo užtikrinti, kad šeima ir vaikas gautų reikalingas paslaugas ar kitokią pagalbą.

29. Pagalbos šeimai planas sudaromas ne ilgesniam kaip 12 mėnesių laikotarpiui. Jei pasibaigus šiam laikotarpiui kompleksinės pagalbos šeimai ir (ar) vaikui poreikis išlieka, pagalbos šeimai ir (ar) vaikui plano galiojimas pratęsiamas jį atnaujinant ir papildant naujomis pagalbos priemonėmis ir (ar) jame nurodant naujus paslaugų teikimo terminus. Atvejo vadybininkas turi nuolat stebėti ir vertinti, ar situacija šeimoje keičiasi, gerėja. Jei pastebimi neigiami pokyčiai ar pokyčių apskritai nevyksta, atvejo vadybininkas turi vertinti, ar yra pasirinktos tinkamos pagalbos šeimai formos, paslaugos, ar jos atitinka individualius šeimos ir vaiko poreikius ir, esant poreikiui, inicijuoti teikiamos pagalbos ir paslaugų keitimą ar kitų paslaugų įtraukimą.

30. Jei atvejo vadybos procesas yra inicijuojamas Aprašo 23 punkte nurodytu pagrindu, atvejo vadyba vykdoma vadovaujantis Aprašu, tik į atvejo vadybos procesą neįtraukiamas VVTAĮT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, išskyrus atvejus, kai paaiškėja galimi vaiko teisių pažeidimai.

31. Jei atvejo vadybos procesas yra inicijuotas pačios šeimos, šeima gali bet kuriuo momentu atsisakyti atvejo vadybos, pateikdama atvejo vadybininkui laisvos formos rašytinį prašymą, kuriame nurodoma atvejo vadybos nutraukimo data ir nutraukimo priežastys. Jei atvejo vadybos atsisako tik vienas iš vaiko tėvų, atvejo vadyba tęsiama kitam iš vaiko tėvų.

V SKYRIUS

PAGALBOS VAIKUI IR (AR) ŠEIMAI POREIKIŲ VERTINIMAS, PAGALBOS PLANO SUDARYMAS IR ĮGYVENDINIMAS, ŠEIMOS STEBĖSENA, PAGALBOS PLANO PERŽIŪRA

32. Pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikiai vertinami kompleksiskai, vertinant šias sritis:

32.1. Vaiko vystymasis: vaiko sveikata (psichinė, fizinė), vaiko ugdymas, šeimos socialiniai santykiai, vaiko emocinė ir elgesio raida.

32.2. Tėvystės įgūdžiai: vaiko priežiūra, vaiko saugumas, emocinis palaikymas ir pozityvus auklėjimas, galimos ar turimos tėvų priklausomybės, proto ar psichinė negalia.

32.3. Socialiniai veiksniai: šeimos situacija, išplėstinė šeima, šeimos gyvenimo sąlygos, užimtumas, pajamos, šeimos socialinė įtrauktis ir vietos bendruomenės ištekliai.

33. Vertinant pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, pagal Aprašo 32 punkte nustatytas sritis, įvertinami esami socialinės rizikos veiksniai ir jų reikšimosi šeimoje lygiai, taip pat vaiko ir šeimos stiprybės, galinčios kompensuoti socialinės rizikos veiksnius.

34. Socialinės rizikos veiksnių reikšimosi šeimoje intensyvumo lygiai, pagal kuriuos vertinami pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikiai:

34.1. 0 lygis – įvertinus vaiko ir jo šeimos situaciją, socialinės rizikos veiksnių reikšimosi nenustatoma, vaiko ir jo šeimos poreikiai gali būti tenkinami teikiant prevencinę pagalbą ir (ar) bendruomenėje teikiamas paslaugas;

34.2. 1 lygis – įvertinus vaiko ir jo šeimos situaciją, nustatomi socialinės rizikos veiksniai ir sritys, kuriose vaikui ir jo šeimai reikia ankstyvosios intervencijos, tačiau daugelis vaiko ir jo šeimos poreikių gali būti patenkinami teikiant prevencinę pagalbą ir (ar) bendruomenėje teikiamas paslaugas;

34.3. 2 lygis – įvertinus vaiko ir jo šeimos situaciją, nustatomi socialinės rizikos veiksniai ir sritys, kuriose reikia intensyvios intervencinės pagalbos, tačiau daugelis vaiko ir jo šeimos poreikių gali būti patenkinami vykdant ankstyvąją intervenciją;

34.4. 3 lygis – įvertinus vaiko ir jo šeimos situaciją, nustatomas intensyvios intervencinės pagalbos poreikis vaikui ir jo šeimai, kuris negali būti patenkinamas teikiant prevencinę pagalbą, bendruomenėje teikiamas paslaugas ir (ar) vykdant ankstyvąją intervenciją.

35. Vertinant pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, atliekama atvejo vadybininko turimų ir atvejo vadybos metu gautų dokumentų ir duomenų (pagal Aprašo 11 punktą ir Aprašo 13 punktą – atvejo nagrinėjimo posėdžiuose dalyvaujančių specialistų ir kitų asmenų nuomonė) apie vaiką ir šeimą analizė, inicijuojamas pokalbis su šeima (apie esamas problemas, pagalbos poreikį, atvejo vadybos proceso inicijavimo priežastis, etapus, šeimos ir specialistų funkcijas pagalbos procese, atsakoma į šeimai rūpimus klausimus ir pan.), pagal poreikį atliekama šeimos stebėseną jos gyvenamojoje aplinkoje. Pagalbos vaikui ir (arba) šeimai poreikiams įvertinti gali būti taikomi specializuoti vaiko ir (ar) šeimos vertinimo metodai (ekožemėlapis, genograma, šeimos konferencijos metodas ir kt.). Pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikiai vertinami pagal Aprašo 1 priede nustatytą formą.

36. Sudarant pagalbos planą, pildoma Aprašo 2 priede nustatyta forma. Parengto pagalbos plano kopiją atvejo vadybininkas raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis pateikia šeimai, VVTAĮT arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui (išskyrus atvejus, kai toks planas sudaromas

Aprašo 23 punkte nurodytu pagrindu) ir kitiems specialistams, dalyvaujantiems nagrinėjant atvejį, sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą.

37. Teikiamų paslaugų tęstinumo poreikį ir trukmę nustato atvejo vadybininkas, atsižvelgdamas į atvejo vadybos procese dalyvaujančių specialistų siūlymus. Pagalbos planas Aprašo 4 punkte nurodytu atveju sudaromas ne ilgesniam nei 12 mėnesių laikotarpiui. Jei šeima, įgyvendinus pagalbos planą, pradėjo keisti savo elgesį ir rūpintis savo vaiko saugumu, auklėjimu ir priežiūra, tačiau pagalbą jai būtina ir toliau teikti, gali būti sudaromas naujas pagalbos planas, taikant atvejo vadybą Aprašo IV skyriuje nustatyta tvarka, net ir pasibaigus 12 mėnesių laikotarpiui.

38. Sudarant pagalbos planą, atsižvelgiama į socialinės rizikos veiksnus, jų reiškimosi lygį šeimoje, dažnumą, trukmę, vaiko poreikių nepatenkinimo priežastis, galimas sąsajas tarp socialinės rizikos veiksnių bei jų atsiradimo priežasčių. Taip pat įvertinamos ir rizikos bei veiksniai (pvz., jei šeimos narys sveiksta nuo priklausomybės, įvertinama atkryčio galimybė), kurie gali kelti riziką, kad pagalbos priemonės nebus įvykdytos pagalbos plane nustatytais terminais, ir numatoma, kaip šias rizikas galima suvaldyti.

39. Vadovaujantis nuostata, kad pati šeima ir vaikas, gaudami tinkamą pagalbą, gali geriausiai įvardyti savo poreikius ir galimybes, siekiant šeimą ir vaiką įgalinti kuo aktyviau įsitraukti į pagalbos plano sudarymą, įgyvendinimą, turi būti išklausomi šeimos ir vaiko siūlymai ir nuomonė dėl vykdančios atvejo vadybą planuojamų veiksmų ir priemonių. Į šiuos siūlymus ir nuomonę būtina atsižvelgti, jei jie atitinka geriausius vaiko ir šeimos interesus, ir taip prisidėti prie šeimos situacijos gerinimo. Šeima ir vaikas turi būti informuojami, kokie jų siūlymai bus įtraukti į pagalbos planą ir kokie ne, nurodant neįtraukimo priežastis. Atvejo vadybininkas, socialinis darbuotojas darbu su šeima yra šeimos pagalbininkai, šeimai apsisprendžiant dėl šeimos gerovės, tačiau nėra atsakingi už šeimos pasirinktą gyvenimo būdą ir jos sprendimus bei šių sprendimų pasekmes.

40. Išklausęs šeimos siūlymus ir nuomonę dėl pagalbos plano, atvejo vadybininkas pagalbos plane numato šeimos įsipareigojimus ir jų vykdymo terminus. Pagalbos plano veiksmai ir priemonės turi būti suformuluoti aiškiai ir suprantamai, numatyti konkretūs pagalbos plano tikslai ir rezultatai, aiškiai apibrėžta visų asmenų, dalyvaujančių sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą, atsakomybė, užduotys, įvardyti konkretūs vykdytojai, veiksmų ir priemonių įgyvendinimo terminai, pateikiamos atvejo vadybininko priimtose išvados ir sprendimai. Taip pat pagalbos plane turi būti įvardyta, kokių veiksmų gali būti ar bus imamasi, jeigu asmenys, dalyvaujantys sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą, nevykdys savo įsipareigojimų. Pagalbos planą pasirašo atvejo vadybininkas, pilnamečiai šeimos nariai ir kiti specialistai, kurie dalyvauja sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą.

41. Jei nustatytas vaiko apsaugos poreikis ir vaikui taikoma laikinoji priežiūra, laikinas apgyvendinimas arba laikinoji globa (rūpyba), pagalbos plane turi būti numatyti veiksmai ir priemonės, padėsiantys užtikrinti, kad šeimoje nebekiltų realus pavojus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei arba pavojus, galintis sukelti reikšmingą žalą vaiko sveikatai, kad vaikas galėtų kuo greičiau grįžti į šeimą, taip pat pagalbos vaikui veiksmai ir priemonės. Siekiant užtikrinti šeimos ir vaiko santykius, jei tai neprieštarauja geriausiems vaiko interesams, turi būti numatyti veiksmai ir priemonės, kurie padėtų palaikyti ryšį tarp vaiko ir jo tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą. Tokiu atveju, pirmame atvejo nagrinėjimo posėdyje būtina numatyti tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą ir vaiko bendravimo tvarkos vykdymą.

42. Pagalbos plane turi būti numatyti pagalbos tikslai ir uždaviniai, konkrečios pagalbos priemonės pagal kiekvieną Aprašo 32 punkte numatytą sritį, kurioje nustatytas pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikis ir socialinės rizikos veiksnių reiškimasis, išskyrus sritis, kuriose nustatomas socialinės rizikos veiksnių reiškimosi šeimoje intensyvumo lygis - 0.

43. Pagalbos planas peržiūrimas atvejo nagrinėjimo posėdyje, kurį organizuoja atvejo vadybininkas:

43.1. jeigu nustatytas būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikis – ne rečiau kaip kartą per pusmetį arba, esant poreikiui, dažniau;

43.2. jeigu nustatytas vaiko apsaugos poreikis – pirmą kartą ne vėliau kaip po 30 kalendorinių dienų, paskesnius kartus – ne rečiau kaip kartą per tris mėnesius arba, esant poreikiui, dažniau.

44. Jeigu atvejo nagrinėjimo posėdžio metu peržiūrint pagalbos planą ar dirbant su šeima paaiškėja, kad aplinkybės, dėl kurių buvo iškilęs realus pavojus fiziniam ar psichiniam vaiko saugumui, sveikatai ar gyvybei, išnyksta, nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas:

44.1. jei buvo nustatytas vaiko apsaugos poreikis ir taikoma vaiko laikinoji priežiūra, atvejo vadybininkas apie aplinkybių, dėl kurių buvo iškilęs realus pavojus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, išnykimą nedelsdamas raštu informuoja VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių ir organizuoja atvejo nagrinėjimo posėdį, kuriame, vadovaudamiesi atvejo vadybininko motyvuotu ir argumentuotu siūlymu, VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių priima sprendimą dėl vaiko apsaugos priemonės taikymo nutraukimo;

44.2. jei buvo nustatytas vaiko apsaugos poreikis ir taikoma vaiko laikinoji priežiūra, o su šeima dirbo mobilioji komanda, mobilioji komanda apie aplinkybių, dėl kurių buvo iškilęs realus pavojus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, išnykimą nedelsdama raštu informuoja VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių, kuris per 3 darbo dienas priima sprendimą dėl vaiko apsaugos priemonės taikymo nutraukimo;

44.3. jei buvo nustatyta vaiko laikinoji globa (rūpyba), atvejo vadybininkas apie aplinkybių, dėl kurių buvo iškilęs realus pavojus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, išnykimą nedelsdamas raštu informuoja VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių ir šis organizuoja vaiko laikinosios globos (rūpybos) peržiūros posėdį, kurio metu atvejo vadybininko ir (ar) mobiliosios komandos motyvuotu ir argumentuotu siūlymu VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių priima sprendimą dėl vaiko (ne) grąžinimo į šeimą.

45. Prieš atvejo nagrinėjimo posėdį, kuriame numatoma pagalbos plano peržiūra, atvejo vadybininkas, pasitelkdamas socialinį darbuotoją darbui su šeima, gali atlikti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai vertinimą.

46. Atlikus Aprašo 45 punkte nurodytą vertinimą, pagalbos planas tikslinamas atsižvelgiant į situacijos šeimoje pokyčius, suteiktos ar teikiamos pagalbos šeimai tinkamumą, pakankamumą, pagalbos plano šeimai efektyvumą.

47. Bendru atvejo vadybininko ir socialinio darbuotojo darbui su šeima sutarimu pagalbos planas gali būti tikslinamas nerengiant atvejo nagrinėjimo posėdžio tuo atveju, kai tikslinamos socialinio darbuotojo darbui su šeima vykdomos priemonės ar socialinės pagalbos teikimo būdai ir (ar) šeimos išipareigojimai, susiję su socialinio darbuotojo darbui su šeima vykdomomis priemonėmis ar socialinės pagalbos teikimo būdais.

48. Pagalbos plano įgyvendinimą koordinuoja atvejo vadybininkas, konsultuodamasis su socialiniu darbuotoju darbui su šeima bei kitais specialistais, dalyvaujančiais sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą, dėl jo įgyvendinimo eigos, galimų trukdžių ir pan.

49. Įgyvendinant pagalbos planą, atvejo vadybininkas vykdo šeimos stebėseną: kartu su socialiniu darbuotoju darbui su šeima ir kitais specialistais, dalyvaujančiais įgyvendinant pagalbos planą, analizuoja vaiko ir (ar) šeimos stiprybes, kartu su šeima įvertina sėkmingai šeimos narių įvykdytus išipareigojimus, aplinkybes, kurios padeda šeimai laikytis sutartų išipareigojimų ir pan. Taip pat vertinamas pasirinktų pagalbos priemonių, būdų ir paslaugų poveikis vaikui ir (ar) šeimai ir atitiktis vaiko ir (ar) šeimos poreikiams.

50. Vertinant suteiktos ar teikiamos pagalbos šeimai tinkamumą, pakankamumą, įvertinamas pagalbos lankstumas ir prieinamumas, t. y. ar pagalba vaikui ir jo šeimai prieinama jiems patogiu būdu (individualus konsultavimas, mokymai ar pan.), patogioje vietoje ir patogiu laiku, įvertinamas papildomų specialistų, įstaigų, organizacijų pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikis, išklausa šeimos nuomonė apie gautą pagalbą.

51. Jeigu atvejo vadybininkas, atlikdamas veiksmus, numatytus Aprašo 49 punkte, nustato, kad pagalbos planas nėra įgyvendinamas, nenustato teigiamos pagalbos plano įtakos šeimos situacijai, jis nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo tokių faktų paaiškėjimo dienos organizuoja atvejo nagrinėjimo posėdį, kurio metu aptariamas pagalbos teikimo procesas, jo įtaka

šeimos situacijai, išklausoma šeimos ir specialistų, kurie dalyvauja įgyvendinant pagalbos planą bei kitų atvejo vadybos procese dalyvaujančių asmenų nuomonė, peržiūrimas ir, esant poreikiui, tikslinamas pagalbos planas.

52. Siekiant įvertinti, kaip įgyvendinami pagalbos šeimai tikslai ir uždaviniai, ar pasiekti pagalbos plano tikslai, ar buvo numatyti tinkami veiksmai ir priemonės, peržiūrint pagalbos planą, atliekamas ir teiktos pagalbos šeimai efektyvumo vertinimas.

53. Vertinant pagalbos šeimai plano efektyvumą, atsižvelgiama į šeimai ir kiekvienam jos nariui atskirai suteiktos ar teikiamos pagalbos, gerinant šeimos situaciją, poveikį, taip pat į poveikį socialinės rizikos veiksnių reiškimuisi šeimoje. Pagalbos šeimai plano efektyvumo vertinimą atlieka visi asmenys, dalyvavę sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą. Vertinamas kiekvienas pagalbos plane numatytas veiksmas ir priemonė. Atliekant teiktos pagalbos šeimai efektyvumo vertinimą, įtraukiama ir šeima bei vaikas. Atvejo vadybininkas ir (ar) socialinis darbuotojas darbui su šeima padeda šeimoms pasiruošti pagalbos plano peržiūrai (pvz., aptaria su šeima, kokia jos nuomonė dėl pagalbos plane numatytų priemonių, gerinant šeimos situaciją, poveikio, kas šeimai nesiseka).

54. Atliekant pagalbos plano peržiūrą paaiškėjus, kad krizė šeimoje gilėja, vaiko tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą nededa pastangų, nekeičia elgesio ir toliau vengia atlikti savo pareigas, nesirūpina vaiko saugumu ir jo auklėjimu, piktnaudžiauja tėvų valdžia, atvejo vadybininkas ir (ar) VVTAIŲT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius gali įspėti vaiko tėvus žodžiu atvejo nagrinėjimo posėdžio metu ar raštu dėl galimos atsakomybės jiems taikymo.

55. Bet kuriame atvejo vadybos proceso etape atvejo vadybininkas ir šeima gali kreiptis į VVTAIŲT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių dėl metodinės pagalbos suteikimo vaiko teisių ir jo teisėtų interesų užtikrinimo klausimais.

56. Nustačius, kad savivaldybėje teikiamos šeimoms reikalingos pagalbos neužtenka, pagalbos pasiūla neatitinka vaikų ir jų šeimų poreikių, atvejo vadybininkas apie tai raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis informuoja (nurodomi šeimos narių vardai, pavardės, taikytos pagalbos priemonės, pagalbos priemonės, neatitikusios vaikų ir šeimos poreikių) savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių, kuris inicijuoja veiksmus, numatytus socialinės apsaugos ir darbo ministro, sveikatos apsaugos ministro, švietimo, mokslo ir sporto ministro, vidaus reikalų ministro įsakymu tvirtinamose Savivaldybės bendro darbo su šeimomis organizavimo ir koordinavimo rekomendacijose.

VI SKYRIUS

ATVEJO VADYBOS PROCESAS ESANT GALIMAM SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE ATVEJUI

57. Jeigu atvejo vadyba šeimoje pradėta arba atvejo vadybos proceso metu paaiškėja, kad šeimoje įtariamam ar užfiksuotam smurtas artimoje aplinkoje, į atvejo vadybos procesą gali būti įtraukiami specializuotų pagalbos centrų (toliau – SPC) atstovai.

58. Siekiant išvengti pakartotinės viktimizacijos, atvejo nagrinėjimo posėdžiai galimai aukai (-oms) (toliau – auka) ir įtariamam smurtautojui (-ams) (toliau – smurtautojas) turi būti organizuojami atskirai, jei to prašo auka, neatsižvelgiant į galimą smurtautojo nuomonę. Tokiu atveju pagalbos plane priemonės nustatomos atskirai aukai ir smurtautojui.

59. Kai būtina, kad auka ir smurtautojas priimtų bendrus sprendimus dėl šeimos situacijos, vaiko ar kitų šeimai svarbių klausimų, aukai posėdyje gali atstovauti SPC atstovai, turintys notaro patvirtintą įgaliojimą jai atstovauti. Toks įgaliojimas turi būti surašytas ir pateiktas atvejo vadybininkui raštu ne vėliau nei likus 3 darbo dienoms iki atvejo nagrinėjimo posėdžio dienos.

60. Jei SPC atstovai, pakviesti į atvejo nagrinėjimo posėdį, negali jame dalyvauti, jie gali pateikti raštu savo nuomonę dėl atvejo, dėl aukai teikiamos pagalbos ir (ar) paslaugų arba atsisakyti dalyvauti atvejo vadybos procese, raštu pateikdami tokio sprendimo priežastis.

61. Organizuojant pagalbą smurto artimoje aplinkoje aukoms, vadovaujamosi Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje nuostatomis.

VII SKYRIUS ATVEJO VADYBOS PROCESO UŽBAIGIMAS

62. Atvejo vadybos procesas užbaigiamas, kai pagalbos plano peržiūros metu atvejo vadybininkas ir kiti pagalbos plano peržiūros dalyviai, atlikę vaiko situacijos vertinimą, nustato, kad:

62.1. šeima pajėgi savarankiškai užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus, tinkamai savarankiškai tenkinti vaiko poreikius;

62.2. pagalbos plane numatyta ir teikta pagalba nepadėjo tėvams pakeisti elgesio su vaiku, šeima nebendradarbiauja su atvejo vadybininku, nevykdo pagalbos plane numatytų įsipareigojimų, nededa pastangų, nekeičia savo elgesio, neužtikrina vaiko teisių arba jas pažeidžia ir dėl to išlieka arba kyla realus pavojus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ir (ar) gyvybei arba pavojus, galintis sukelti reikšmingą žalą vaiko sveikatai (išskyrus atvejus, kai tėvams yra laikinai apribojama tėvų valdžia, vaikui nustatoma laikinoji globa (rūpyba) ir darbas su šeima turi būti tęsiamas).

62.3 vaiko tėvams ar turimam vieninteliui iš tėvų neterminuotai apribojama tėvų valdžia arba kai kiti vaiko atstovai pagal įstatymą atleidžiami arba nušalinami nuo globėjo (rūpintojo) pareigų;

62.4. šeima išsikėlė (nebegyvena) iš savivaldybės, kurioje pradėtas atvejo vadybos procesas;

62.5. šeimoje neliko nepilnamečių vaikų, vaikas (-ai) emancipuotas (-i) ar vaiko tėvai, ar turimas vienintelis iš tėvų, ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą mirė.

63. Vadovaujantis Aprašo 62.1 papunkčiu ir 4 punktu, priimamas sprendimas užbaigti atvejo vadybos procesą ir šeimai pasiūloma prevencinė pagalba ar bendruomenėje teikiamos paslaugos arba, vadovaujantis Aprašo IV skyriumi, esant poreikiui, kompleksinė pagalba taikant atvejo vadybą.

64. Užbaigus atvejo vadybos procesą, vadovaudamasis Aprašo 62.2 papunkčiu, atvejo vadybininkas nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 3 darbo dienas po atvejo nagrinėjimo posėdžio, kurio metu nustatytos Aprašo 62.2 papunktyje nurodytos aplinkybės, raštu ir (ar) elektroninėmis ryšio priemonėmis apie tai informuoja VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių (nurodomi šeimos narių vardai ir pavardės bei nustatytos Aprašo 62.2 papunktyje nurodytos aplinkybės) ir pateikia Motyvuotą siūlymą (Aprašo 3 priedas). VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių jis informuoja ir apie teikiamą pagalbą vaikui ir (ar) šeimai (Aprašo 3 priedo dalis „Siūlymo pagrindimas“), jeigu apie tai skyrius nebuvo informuotas anksčiau. Jeigu šeimoje kyla realus pavojus vaiko saugumui, sveikatai ar gyvybei, atvejo vadybininkas nedelsdamas, bet ne vėliau kaip tą pačią dieną, telefono ryšiu ir elektroninėmis ryšio priemonėmis ar raštu apie tai informuoja VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių (nurodomi šeimos narių vardai ir pavardės bei aplinkybės, sukėlusios realų pavojų vaiko saugumui, sveikatai ar gyvybei) ir teikia siūlymą sprendimui dėl vaiko apsaugos priemonių taikymo priimti.

65. Užbaigus atvejo vadybos procesą, vadovaudamasis Aprašo 62.4 papunkčiu, atvejo vadybininkas informaciją apie šeimą ir pradėtą atvejo vadybos procesą, teiktą ir reikalingą tęsti pagalbą (šeimos bylą) raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis perduoda savivaldybės, į kurią išsikėlė šeima, administracijai ir (ar) socialinių paslaugų įstaigai. Apie tai, kad šeima išsikėlė gyventi į kitą savivaldybę, atvejo vadybininkas raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis informuoja ir savivaldybės, kurioje pradėtas atvejo vadybos procesas, administraciją ir (ar) socialinių paslaugų įstaigą bei VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių, nurodydamas vaiko ir jo atstovų pagal įstatymą vardus, pavardes. Jeigu šeima išsikėlė gyventi į kitą valstybę, atvejo vadybininkas informaciją apie šeimą ir pradėtą atvejo vadybos procesą, teiktą ir reikalingą tęsti pagalbą (šeimos bylos kopiją visa jos apimtimi) raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis perduoda VVTAIT arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui.

66. Užbaigus atvejo vadybos procesą, vadovaujantis Aprašo 62.5 papunkčiu, priimamas sprendimas užbaigti atvejo vadybos procesą, asmenims pasiūloma prevencinė pagalba ar kitos savivaldybėje teikiamos paslaugos, pagalba asmenims, šeimoms. Jei asmuo sutinka jas priimti, atvejo vadybininkas ir (ar) socialinis darbuotojas darbui su šeima šią informaciją (asmens vardą, pavardę, gimimo datą ir nurodo paslaugas, kurias asmuo sutiko gauti) perduoda savivaldybės administracijai ir (ar) socialinių paslaugų įstaigai, kuri užtikrina tokių paslaugų asmeniui teikimą. Jeigu atvejo vadybos procesas užbaigiamas dėl to, kad vaiko tėvai ar turimas vienintelis iš tėvų mirė, informacija (vaiko vardas, pavardė, gimimo data, vaiko tėvų ar turimo vienintelio iš tėvų mirties data) perduodama VVTAIT arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui dėl globos (rūpybos) vaikui nustatymo inicijavimo.

VIII SKYRIUS

ATVEJO VADYBOS KOORDINAVIMAS SAVIVALDYBĖJE

67. Atvejo vadybos funkcijoms vykdyti atvejo vadybininkai įdarbinami socialinių paslaugų įstaigose, o jų darbo vietos pagal galimybes įrengiamos socialinių paslaugų įstaigose ir (ar) seniūnijose.

68. Atvejo vadybininkas privalo:

68.1. būti įgijęs aukštąjį socialinio darbo (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) kvalifikacinį laipsnį ar iki 2014 m. gruodžio 31 d. įgijęs kitą kvalifikacinį laipsnį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) ir socialinio darbuotojo kvalifikaciją, ar iki 2014 m. gruodžio 31 d. įgijęs kitą kvalifikacinį laipsnį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) ir baigęs socialinio darbo studijų programą ar įgijęs socialinės pedagogikos (bakalauro, magistro) kvalifikacinį laipsnį;

68.2. turėti ne mažesnę kaip vienerių metų darbo su šeima ar vaikais ar savanorystės patirtį;

68.3. turėti organizacinių gebėjimų (pvz., gebėti telkti bendram darbui su šeima ir vaiku kitus pagalbos teikėjus);

68.4. nebūti įsiteisėjusiu apkaltinamuoju teismo nuosprendžiu pripažintas kaltu už nusikaltimus žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, už vaiko išnaudojimą pornografijai, pelnymąsi iš vaiko prostitucijos, vaiko įtraukimą į prostituciją ar disponavimą pornografinio turinio dalykais, kuriuose vaizduojamas vaikas arba asmuo pateikiamas kaip vaikas, vaiko pirkimą arba pardavimą, taip pat už kitus tyčinius sunkius ar labai sunkius nusikaltimus ar už analogiškas veikas, numatytas kitų valstybių baudžiamuosiuose įstatymuose, neatsižvelgiant į tai, ar teistumas yra išnykęs ar panaikintas (šie duomenys tvarkomi vadovaujantis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsniu).

69. Pagrindinės atvejo vadybininko funkcijos:

69.1. formuoti ir stiprinti šeimos narių įgūdžius ir motyvaciją naudotis esama pagalbos sistema, savarankiškai spręsti kylančias problemas;

69.2. tarpusavio susitarimo principu, įtraukiant šeimą, vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikius ir numatyti galimus pagalbos šeimai būdus;

69.3. telkti pagalbos teikėjus planuojant ir teikiant pagalbą vaikui ir (ar) šeimai;

69.4. organizuoti atvejo nagrinėjimo posėdžius, planuoti pagalbą šeimai, kartu su šeima bei atvejo vadybos procese dalyvaujančiais asmenimis sudaryti ir įgyvendinti pagalbos planą;

69.5. koordinuoti pagalbos plano įgyvendinimą, vertinti pagalbos plano poveikį vaikui ir (ar) šeimai, jo rezultatyvumą, efektyvumą;

69.6. koordinuoti socialinių darbuotojų darbui su šeimomis veiklą, telkiant komandą, reguliariai organizuojant bendrus pasitarimus, esant poreikiui, teikti jiems metodinę pagalbą ir kt.;

69.7. inicijuoti socialinį darbą su šeimos socialine aplinka tam, kad šeima galėtų sėkmingiau integruotis visuomenėje, pagal poreikį koordinuoti prevencinę pagalbą, pasitelkiant socialinę šeimos aplinką, bendruomenę, socialinius darbuotojus ir kitus pagalbos teikėjus, renkant ir analizuojant informaciją apie pagalbos teikėjus vietos bendruomenėje;

69.8. dalyvauti kuriant bei plėtojant pagalbos vaikams ir šeimoms paslaugų sistemą seniūnijoje ir (ar) savivaldybėje;

69.9. bendradarbiauti su valstybės ir (ar) savivaldybių institucijomis, įstaigomis, kitomis organizacijomis;

69.10. teikti siūlymus savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriui dėl pagalbos vaikams ir šeimoms paslaugų poreikio užtikrinimo savivaldybėje;

69.11. vykdyti kitas teisės aktuose ir pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.

70. Pagrindinės socialinio darbuotojo darbai su šeima funkcijos:

70.1. vadovaujantis žmogiškosiomis vertybėmis, abipusės pagarbos, tarpusavio bendradarbiavimo principais, planuoti ir teikti socialinę pagalbą šeimoms jų socialinėje aplinkoje, susitinkant su šeima socialinių paslaugų centre ar kitose sutartose vietose, bendraujant su šeima kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, telefono ryšiu;

70.2. dirbti socialinį darbą su vaiku ir šeima, juos konsultuojant (individualiai ir grupėmis), teikiant emocinę bei socialinę pagalbą ir didinant šeimos motyvaciją dalyvauti kompleksinės pagalbos ar prevencinės pagalbos teikimo procese, pozityvios tėvystės mokymuose, šeimos stiprinimo programose, nesmutinio elgesio mokymo programose, priklausomybės ligų gydymo ir kitose programose;

70.3. teikti šeimai jos situacijos gerinimui reikalingą informaciją ir žinias, ugdyti tėvystės įgūdžius, socialinius įgūdžius, skatinant glaudesnę šeimos santykį su socialine aplinka, organizuoti šeimų pagalbos sau grupes, kitą prevencinę pagalbą;

70.4. tarpininkauti šeimai dėl pagalbos priemonių (pvz., psichologinės pagalbos, psichosocialinės pagalbos krizių centre ar pagalbos šeimai tarnyboje, paslaugų vaikų dienos centre, piniginių socialinės paramos, užimtumo, sveikatos priežiūros, švietimo ir ugdymo, socialinio būsto, specialiųjų pagalbos priemonių, specializuotos pagalbos centrų kompleksiškai teikiamos pagalbos), parengti šeimos narius kreiptis į kitas valstybės ir (ar) savivaldybių institucijas, įstaigas ar organizacijas, kuriose šeima gali gauti pagalbą, nusiųsti ir, esant poreikiui, palydėti į jas;

70.5. bendradarbiauti ir veikti kartu su atvejo vadybininku organizuojant, planuojant ir teikiant pagalbą šeimai, teikti siūlymus atvejo vadybininkui dėl pagalbos šeimai efektyvumo, keistis informacija apie situaciją šeimoje su atvejo vadybininku, informuoti jį apie pokyčius šeimoje;

70.6. teikti siūlymus atvejo vadybininkui dėl pagalbos plano, jame numatytų priemonių vaikui ir jo šeimai, atsižvelgiant į pakitusius šeimos poreikius ir (ar) pakitusią šeimos situaciją, tikslinimo;

70.7. dalyvauti atvejo nagrinėjimo posėdžiuose;

70.8. dalyvauti kuriant bei plėtojant pagalbos vaikams ir šeimoms paslaugų sistemą seniūnijoje bei (ar) savivaldybėje;

70.9. vykdyti kitas teisės aktuose ir pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.

71. Teikiant socialinę pagalbą šeimai, socialinio darbuotojo darbai su šeima veiklą gali papildyti individualios priežiūros personalo veikla, pvz., pagalba negalia turintiems vaiko tėvams atliekant namų ruošos darbus, šeimos nariams vykstant į asmens sveikatos priežiūros įstaigą ar vaikui į ikimokyklinio ugdymo įstaigą.

72. Siekiant užtikrinti laiku teikiamą pagalbą šeimoms, pvz., kai šeimos nariai dieną dirba, vaikai lanko ugdymo ar kitas įstaigas, atvejo vadybininkams, socialiniams darbuotojams darbai su šeima gali būti nustatomas kitoks nei savivaldybės administracijos darbo laikas, t. y., kitas darbo pradžios ir pabaigos laikas ar taikoma suminė darbo laiko apskaita.

73. Atvejo vadybininkų, socialinių darbuotojų darbai su šeima veiklą koordinuoja ir metodinę pagalbą organizuoja socialinių paslaugų įstaigos, bendradarbiaudamos su savivaldybės administracijos padaliniais, atsakingais už socialinių paslaugų administravimą ir organizavimą, VVTAĮT arba jos įgaliotu teritoriniu skyriumi (dėl vaiko teisių ir jo teisėtų interesų užtikrinimo), jei reikia, – nepriklausomais ekspertais, mobiliąja komanda ir kt. Atvejo vadybininkai, socialiniai darbuotojai darbai su šeima turi turėti galimybę keistis patirtimi ir gauti metodinę pagalbą. Socialiniai darbuotojai darbai su šeima ir atvejo vadybininkai turi turėti galimybę periodiškai (rekomenduojama vieną arba du kartus per savaitę) kartu su socialinių paslaugų įstaigos vadovu ar jo įgaliotais asmenimis aptarti kylančias problemas, savaitės darbo grafikus ir kitus aktualius klausimus.

74. Savivaldybių administracijos padaliniai, atsakingi už socialinių paslaugų administravimą ir organizavimą, reguliariai (rekomenduojama kartą per mėnesį) organizuoja pasitarimus dėl pagalbos vaikams ir šeimoms organizavimo savivaldybėje. Rekomenduojama, kad minėtuose pasitarimuose dalyvautų savivaldybės administracijos padalinių, atsakingų už socialinių paslaugų administravimą ir organizavimą, atstovai, socialinių paslaugų įstaigos (-ų) vadovas (-ai) ar jo (-ų) įgaliotas(-i) asmuo (-enys), socialinių paslaugų įstaigos (-ų) padalinio (-ių), teikiančio (-ių) pagalbą vaikams ir šeimoms, vadovas (-ai) ir atvejo vadybininkai, VVTAIT arba jos įgalioto teritorinio skyriaus atstovai, savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius. Esant poreikiui, gali būti kviečiami kitų valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų, įstaigų ir (ar) organizacijų, teikiančių pagalbą vaikams ir šeimoms, atstovai.

75. Rekomenduojama atvejo vadybininkus ar socialinių paslaugų įstaigų atstovus įtraukti į savivaldybių socialinių paslaugų planų rengimą, kitus strateginio planavimo, susijusio su pagalba vaikams ir (ar) šeimoms bei jos plėtra savivaldybėje, procesus.

76. Atvejo vadybininkams, socialiniams darbuotojams darbu su šeima turi būti sudaromos sąlygos tobulinti savo profesinę kompetenciją socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka.

77. Esant krizinei situacijai dirbant su šeima (smurto atvejais, šeimos nario savižudybė ar pan.), atvejo vadybininkui ir socialiniam darbuotojui darbu su šeima darbdavys privalo organizuoti intensyvią krizių įveikimo pagalbą (pvz., psichologinę pagalbą).

78. Kiekvieną atvejo vadybininką ir socialinį darbuotoją darbu su šeima darbdavys aprūpina saugos darbe, mobiliojo ryšio priemonėmis, kitomis būtinomis darbo priemonėmis, transporto priemonėmis arba kompensuoja kelionių lankant šeimas išlaidas Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka. Sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka darbdaviai savo lėšomis organizuoja darbuotojų, kurie lankosi šeimose, skiepėjimus, draudžia papildomu sveikatos ir (ar) gyvybės draudimu ir kt.

79. Maksimalus atvejų, vienu metu tenkančių vienam atvejo vadybininkui, skaičius yra 25 – 30.

80. Vienam socialiniam darbuotojui darbu su šeima vienu metu tenka ne daugiau kaip 10 šeimų, kuriose VVTAIT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius yra nustatęs būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikį. Maksimalus šeimų, su kuriomis vienu metu dirba socialinis darbuotojas darbu su šeima, skaičius yra 15.

81. Duomenis apie šeimoms teikiamą pagalbą, vykdam atvejo vadybą, atvejo vadybininkai registruoja Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (atvejo vadybos proceso pradžios data, atvejo vadybos proceso užbaigimo data ir priežastys, šeimai teiktų paslaugų rūšys, trukmė, intensyvumas, pasiekti darbo su šeima rezultatai – ar ir kaip šeimoje pavyko pašalinti rizikos veiksniai, dėl kurių šeimai buvo skirta atvejo vadybos paslauga arba, jei šeimoje nepavyko pašalinti rizikos veiksnių, dėl kurių šeimai buvo skirta atvejo vadybos paslauga, kokie faktai tai įrodo).

82. Dokumentai (įskaitant dokumentus, kuriuose yra asmens duomenų) ir duomenys saugomi:

82.1 dokumentai (įskaitant dokumentus, kuriuose yra asmens duomenų) - Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos vyriausiojo archyvaro nustatytais terminais;

82.2 duomenys, kuriuos pagal Aprašo nuostatas privaloma registruoti Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje - Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. A1-172 „Dėl Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos nuostatų ir Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais.

83. Jei atvejo vadybininko kviečiami valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų, įstaigų ir (ar) organizacijų specialistai atsisako dalyvauti atvejo vadybos procese, atvejo vadybininkas raštu ir (ar) elektroninėmis ryšio priemonėmis kreipiasi į savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių su prašymu inicijuoti tarpinstitucinį pasitarimą minėtiems klausimams spręsti,

kuriame nurodo kokia institucija, įstaiga ar organizacija atsisako dalyvauti, kodėl jos dalyvavimas yra svarbus atvejo vadybos procesui, kokių būdu institucija, įstaiga ar organizacija atsisako dalyvauti, kokius pateikia argumentus.

(Pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo forma)

_____ (įstaigos, organizacijos pavadinimas)

PAGALBOS VAIKUI IR (AR) ŠEIMAI POREIKIO VERTINIMO FORMA

_____ (data)

**I SKYRIUS
BENDRA INFORMACIJA**

1. Vertinimą atliekantis asmuo:

Vardas ir pavardė	
Pareigų pavadinimas	
Kontaktiniai duomenys (el. pašto adresas, telefono ryšio nr.)	

2. Vertinimo priežastys:.....
.....

3. Informacija apie vaiko ir šeimos situaciją :

3.1. Informacija apie vaikus šeimoje (antrame stulpelyje pateikiama informacija apie vaiką, dėl kurio inicijuota atvejo vadyba)

Informacija apie vaiką	1 vaikas	2 vaikas	3 vaikas	4 vaikas	5 vaikas
<i>Pažymėkite stulpelyje, kuris vaikas vertinamas („+“)</i>					
Vardas					
Pavardė					
Gimimo data arba tikėtina gimimo diena, nurodant esamas nėštumo savaites					
Lytis (vyriška / moteriška) (nurodoma dar negimusio vaiko lytis, jeigu yra žinoma)					
Faktinės gyvenamosios vietos adresas					
Kontaktiniai duomenys: elektroninio pašto					

adresas, telefono ryšio numeris (jei turi)										
Dominuojanti kalba, kuria kalba vaikas										
Ar vaikui reikia vertėjo? (pažymėti „Taip“ arba „Ne“ stulpelyje prie kiekvieno vaiko)										
Švietimo įstaiga, kurią lanko vaikas										
Asmens sveikatos priežiūros įstaiga, kurioje užregistruotas vaikas										
Ar vaikui nustatytas neįgalumo lygis arba specialieji poreikiai?	Taip	☐	Taip	☐	Taip	☐	Taip	☐	Taip	☐
	Ne	☐	Ne	☐	Ne	☐	Ne	☐	Ne	☐
	Nežinoma	☐	Nežinoma	☐	Nežinoma	☐	Nežinoma	☐	Nežinoma	☐

3.2. Informacija apie pilnamečius šeimos narius:

Informacija apie pilnamečius šeimos narius:	1 suaugęs asmuo		2 suaugęs asmuo		3 suaugęs asmuo		4 suaugęs asmuo		5 suaugęs asmuo	
Vardas										
Pavardė										
Gimimo data (jei žinoma)										
Lytis (vyras / moteris)										
Giminystės ryšys su vaiku										
Faktinės gyvenamosios vietos adresas										
Kontaktiniai duomenys: elektroninio pašto adresas, telefono ryšio numeris (jei turi)										
Dominuojanti kalba, kuria kalba šeimos narys										
Ar reikia vertėjo? (pažymėti „Taip“ arba „Ne“)										
Ar pilnamečiam šeimos nariui nustatytas darbingumo lygis arba specialieji poreikiai?	Taip	☐	Taip	☐	Taip	☐	Taip	☐	Taip	☐
	Ne	☐	Ne	☐	Ne	☐	Ne	☐	Ne	☐
	Nežinoma	☐	Nežinoma	☐	Nežinoma	☐	Nežinoma	☐	Nežinoma	☐

3.3. Informacija apie vaikui ir jo šeimai šiuo metu teikiamas paslaugas:

Institucijos, teikiančios paslaugas, pavadinimas	Atsakingo specialisto vardas, pavardė	Atsakingo specialisto pareigų pavadinimas	Atsakingo specialisto kontaktiniai duomenys (elektroninio pašto adresas, telefono ryšio numeris)	Kam teikiamos paslaugos (vaikui, kitam šeimos nariui)?	Ar specialistas prisidėjo prie šio vertinimo?	
					Taip	☐
					Ne	☐
					Taip	☐
					Ne	☐

3.4. Pokalbio su vaiku ir (ar) jo šeimos nariais metu gauta kita svarbi informacija:

Pokalbio data	Aprašymas
	<i>(Vaiko ir jo šeimos narių norai ir lūkesčiai dėl vaiko ir jo šeimos situacijos. Kaip jie mato situaciją? Kokios pagalbos tikisi? Kiti jų nurodyti svarbūs aspektai)</i>

(Specialistas)

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

II SKYRIUS SOCIALINĖS RIZIKOS VEIKSNIŲ VERTINIMAS

4. Socialinės rizikos veiksnių vertinimo formos:

4.1. Bendroji socialinės rizikos veiksnių vertinimo forma*:

Eil. Nr.	Socialinės rizikos veiksniai ir jų vertinimo kriterijai	Socialinės rizikos veiksnių reikšimosi lygis pirminio šeimos poreikių pagalbai vertinimo metu	Socialinės rizikos veiksnių reikšimosi lygis šeimos poreikių pagalbai pervertinimo metu
		_____ (data)	_____ (data)

4.1.3.4.	UŽIMTUMAS								
4.1.3.4.1.	Tėvų užimtumas								
4.1.3.4.2.	Tėvų darbo poveikis vaikui								
4.1.3.5.	PAJAMOS								
4.1.3.5.1.	Pajamų pobūdis ir jų gavimo pastovumas								
4.1.3.5.2.	Pajamų pakankamumas ir skirtingų pajamų šaltinių panaudojimas								
4.1.3.5.3.	Finansinis šeimos raštingumas								
4.1.3.6.	ŠEIMOS SOCIALINĖ ĮTRAUKTIS								
4.1.3.6.1.	Šeimos santykiai su kaimynais, vietos bendruomene								
4.1.3.6.2.	Šeimos dalyvavimas bendruomeniniame gyvenime ir visuomeninių organizacijų veikloje								
4.1.3.7.	BENDRUOMENĖS IŠTEKLIAI								
4.1.3.7.1.	Institucijų, tenkinančių vaiko ir šeimos poreikius, tinklas ir jo prieinamumas								
4.1.3.7..2	Šeimos naudojimasis bendruomeniniais ištekliais								

* pildoma pagal Pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo formos priede pateiktus aprašymus

Išvados:.....

(Specialistas)

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

4.2. Specialioji besilaukiančios vaiko šeimos socialinės rizikos veiksnių vertinimo forma*:

Eil. Nr.	Socialinės rizikos veiksniai ir jų vertinimo kriterijai	Socialinės rizikos veiksnių reikšimosi lygis pirminio šeimos poreikių pagalbai vertinimo metu	Socialinės rizikos veiksnių reikšimosi lygis šeimos poreikių pagalbai pervertinimo metu
		_____	_____

4.2.3.3.2 .	Būsto ir aplinkos pritaikymas								
4.2.3.3.3 .	Gyvenamoji vieta								
4.2.3.4.	UŽIMTUMAS								
4.2.3.4.1 .	Nėščiosios ir jos šeimos narių užimtumas								
4.2.3.4.2 .	Darbo poveikis								
4.2.3.5.	PAJAMOS								
4.2.3.5.1 .	Pajamų pobūdis ir gavimo pastovumas								
4.2.3.5.2 .	Pajamų pakankamumas ir skirtingų pajamų šaltinių panaudojimas								
4.2.3.5.3 .	Finansinis nėščiosios ir jos šeimos raštingumas								
4.2.3.6.	ŠEIMOS SOCIALINĖ ĮTRAUKTIS								
4.2.3.6.1 .	Nėščiosios ir jos šeimos santykiai su kaimynais, vietos bendruomene								
4.2.3.6.2 .	Nėščiosios ir jos šeimos dalyvavimas bendruomeniniame gyvenime ir visuomeninių organizacijų veikloje								
4.2.3.7.	BENDRUOMENĖS IŠTEKLIAI								
4.2.3.7.1 .	Institucijų, tenkinančių nėščiosios (jos šeimos) poreikius, tinklas ir jo prieinamumas								
4.2.3.7.2 .	Nėščiosios ir jos šeimos naudojimas bendruomeniniais ištekliais								

* pildoma pagal šeimos poreikių pagalbai vertinimo formos 1 priede pateiktus aprašymus

Išvados:.....

(Specialistas)

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

III SKYRIUS VAIKO IR ŠEIMOS STIPRYBIŲ VERTINIMAS

5. Vaiko ir šeimos stiprybių vertinimo forma:

5.1. Bendroji vaiko ir šeimos stiprybių vertinimo forma:

Eil. Nr.	Stiprybės	Stiprybės pirminio pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo metu (data)	Stiprybės pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio pervertinimo metu (data)
5.1.1.	VAIKO:		
5.1.1.1.	Gera sveikata		
5.1.1.2.	Savarankiškumas, aktyvi laikysena		
5.1.1.3.	Gebėjimas pasitikėti aplinkiniais		
5.1.1.4.	Gebėjimas atsispirti neigiamai įtakai		
5.1.1.5.	Pomėgiai ir interesai kurioje nors srityje		
5.1.1.6.	Gerai socialiniai įgūdžiai		
5.1.1.7.	Gebėjimas sukurti ir išlaikyti ryšius su bendraamžiais		
5.1.1.8.	Gebėjimas sukurti ir išlaikyti ryšius su suaugusiaisiais		
5.1.1.9.	Gebėjimas prašyti pagalbos ir ją priimti		
5.1.2.	TĖVŲ:		
5.1.2.1.	Stiprus ryšys su vaiku		
5.1.2.2.	Gebėjimas sukurti vaiko augimui ir raidai tinkamą aplinką, patenkinti vaiko poreikius		
5.1.2.3.	Žinios apie vaiko raidą		
5.1.2.4.	Gerai socialiniai įgūdžiai		
5.1.2.5.	Pagarba ir pasitikėjimu grįsti šeimos tarpusavio santykiai		
5.1.2.6.	Gebėjimas įveikti įtampą kilus krizių kasdieniame gyvenime		
5.1.2.7.	Noras spręsti kylančius sunkumus		
5.1.2.8.	Gebėjimas keisti savo elgesį		

5.1.2.9.	Siekis ir gebėjimas stiprinti ryšius su vietos bendruomene		
5.1.2.10.	Gebėjimas prašyti pagalbos ir ją priimti		
5.1.2.11.	Pakankami materialiniai ištekliai (santaupos, nekilnojamasis turtas ir pan.)		
5.1.2.12.	Bendravimas tarp vaiko ir vieno iš tėvų, negyvenančių kartu		
5.1.3.	SOCIALINĖS APLINKOS:		
5.1.3.1.	Stipri išplėstinės šeimos pagalba		
5.1.3.2.	Stiprus pagalbos šeimai tinklas		
5.1.3.3.	Aktyvi, šeimas palaikanti vietos bendruomenė, gebanti atpažinti socialinės rizikos veiksnius ir adekvačiai į juos reaguoti		
5.1.3.4.	Prieinamas paslaugų tinklas ir pagalba įvairiose įstaigose ir (ar) organizacijose		
5.1.3.5.	Glaudus tarpinstitucinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas		

Išvados:.....

(Specialistas)

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

5.2. Specialioji besilaukiančios vaiko šeimos stiprybių vertinimo forma:

Eil. Nr.	Stiprybės	Stiprybės pirminio pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo metu (data)	Stiprybės pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio perversinimo metu (data)
5.2.1.	VAIKO:		
5.2.1.1.	Gera nėščiosios sveikata		
5.2.1.2.	Sveikas vaisiaus vystymasis		
5.2.2.	TĖVŲ:		
5.2.2.1.	Stiprus ryšys su vaiku		
5.2.2.2.	Gebėjimas sukurti vaisiaus vystymuisi tinkamas sąlygas bei aplinką		
5.2.2.3.	Žinios apie vaisiaus vystymąsi, vaiko raidą		

5.2.2.4.	Gerai socialiniai įgūdžiai		
5.2.2.5.	Pagarba ir pasitikėjimu grįsti šeimos tarpusavio santykiai		
5.2.2.6.	Gebėjimas įveikti įtampą kilus krizių kasdieniame gyvenime		
5.2.2.7.	Noras spręsti kylančius sunkumus		
5.2.2.8.	Gebėjimas keisti savo elgesį		
5.2.2.9.	Siekis ir gebėjimas stiprinti ryšius su vietos bendruomene		
5.2.2.10.	Gebėjimas prašyti pagalbos ir ją priimti		
5.2.2.11.	Pakankami materialiniai ištekliai (santaupos, nekilnojamasis turtas ir pan.)		
5.2.2.12.	Pozityvus nėsčiosios partnerio požiūris į nėsstumą ir palaikymas bei pagalba nėsčiajai		
5.2.3.	SOCIALINĖS APLINKOS:		
5.2.3.1.	Stipri išplėstinės šeimos pagalba		
5.2.3.2.	Stiprus pagalbos šeimai tinklas		
5.2.3.3.	Aktyvi, šeimas palaikanti vietos bendruomenė, gebanti atpažinti rizikas ir adekvačiai į jas reaguoti		
5.2.3.4.	Prieinamas paslaugų tinklas ir pagalba įvairiose įstaigose ir (ar) organizacijose		
5.2.3.5.	Glaudus tarpinstitucinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas		

Išvados:.....

.....
 (Specialistas)

.....
 (Parašas)

.....
 (Vardas ir pavardė)

SOCIALINĖS RIZIKOS VEIKSNIŲ APRAŠYMAS, NAUDOJAMAS PILDANT SOCIALINĖS RIZIKOS VEIKSNIŲ VERTINIMO FORMĄ

1. Socialinės rizikos veiksnių aprašymas

I SKYRIUS VAIKO VYSTYMASIS						
Eil. Nr.	Rizikos veiksnys	Rizikos veiksnio vertinimo kriterijus	0	1	2	3
1.	Vaiko sveikata	1.1. Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo užtikrinimas	Vaikas yra registruotas pas šeimos gydytoją. Vaikui užtikrinamas sveikatos priežiūros paslaugų teikimas. Šeimos gydytojas nekeičiamas arba keičiamas tik dėl objektyvių priežasčių.	Vaikas registruotas pas šeimos gydytoją, bet tėvai ne visada užtikrina vaiko lankymąsi pas jį. Vaikui sveikatos priežiūros paslaugų teikimas užtikrinamas nereguliariai, paraginus. Šeimos gydytojas keičiamas tik dėl objektyvių priežasčių.	Vaikas neužregistruotas pas šeimos gydytoją. Vaikui sveikatos priežiūros paslaugų teikimas neužtikrinamas, tėvai neatsižvelgia į gydytojų rekomendacijas. Per pastaruosius metus tėvai ne mažiau nei du kartus pakeitė vaiko šeimos gydytoją ne dėl objektyvių priežasčių.	Šeimos gydytojui ar gydytojui odontologui apžiūrint vaiką, ant jo kūno pastebėta galimų smurto žymių: kraujosruvų, kūno sužalojimų ir pan. Vaikui sveikatos priežiūros paslaugų teikimas neužtikrinamas, tėvai į gydytojų rekomendacijas nereaguoja. Per pastaruosius metus tėvai ne mažiau kaip tris kartus pakeitė vaiko šeimos gydytoją ne dėl objektyvių priežasčių.
		1.2. Vaiko fizinė ir psichinė sveikata	Vaiko fizinis išsivystymas (svoris, ūgis) ir raida atitinka jo amžiaus tarpsnį, žymių sveikatos sutrikimų nėra. Vaikui nenustatyta fizinė negalia. Jis pasitiki savimi, geba bendrauti su aplinkiniais. Psichikos ligomis vaikas neserga. Jam nebūdingas suicidinis elgesys, jis neturi priklausomybių, nėra patyręs ilgalaikio ir / ar ūmaus streso. Tėvų sveikata, gyvenimo būdas, užimtumas nekelia rizikos vaiko fizinės ir psichinės sveikatos būklei.	Vaiko fizinis išsivystymas (svoris, ūgis) ir raida atitinka jo amžiaus tarpsnį, bet yra nedidelių skirtumų. Pasitaiko nežymių sveikatos sutrikimų. Reti nelaimingi atsitikimai, dėl kurių atsiranda nežymių sveikatos sutrikimų ar nedidelių kūno sužalojimų. Vaikas linkęs menkinti save, savo pasiekimus. Vaikas sunkiau užmezga kontaktą su naujais asmenimis. Jis neserga psichikos ligomis. Jam nebūdingas suicidinis elgesys, jis neturi priklausomybių, nėra patyręs ilgalaikio ir / ar ūmaus streso. Tėvų sveikata, gyvenimo būdas, užimtumas nekelia rizikos vaiko fizinės ir psichinės sveikatos būklei.	Vaiko fizinis išsivystymas (svoris, ūgis) ir raida neatitinka jo amžiaus tarpsnio, jis turi rimtų sveikatos sutrikimų, serga lėtinėmis ligomis. Kartojasi nelaimingi atsitikimai, dėl kurių atsiranda sveikatos sutrikimų, kūno sužalojimų, sveikatai pavojingos ir lytinio gyvenimo praktikos (nesaugus seksas, dažnas partnerių keitimas ir pan.). Vaikui būdingas polinkis save žaloti, suicidinės mintys, žema savivertė. Jo santykiai su bendraamžiais ar artimaisiais konfliktiški. Vaikas turi priklausomybių. Jis serga psichikos liga, jam nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai. Vaikas patyrė ilgalaikį ir / ar ūmų stresą. Tėvų sveikata, gyvenimo būdas, užimtumas kelia riziką vaiko fizinės ir psichinės sveikatos būklei. Tėvai turi psichinės sveikatos sutrikimų, kurie gali būti paveldimi.	Vaiko fizinis išsivystymas (svoris, ūgis) ir raida neatitinka jo amžiaus tarpsnio, jis turi rimtų negydomų sveikatos sutrikimų. Besikartojantys nelaimingi atsitikimai turi ilgalaikių pasekmių vaiko sveikatai. Jei vaikas turi negalią, jo sveikatos būklė vertinama 3-uoju socialinės rizikos lygiu ir jam siūloma teikti kompleksines paslaugas. Vaikui būdingas suicidinis elgesys ar polinkis save žaloti. Jis serga psichikos liga, kuri negydoma, turi priklausomybių, patiria ilgalaikį ir / ar ūmų stresą. Tėvų sveikata, gyvenimo būdas, užimtumas turi ilgalaikių neigiamų pasekmių vaiko fizinės ir psichinės sveikatos būklei. Tėvai turi psichinės sveikatos sutrikimų, kurie gali būti paveldimi.

2.	Vaiko ugdymas	2.1. Vaiko ugdymas	<p>Vaikas lanko švietimo įstaigą. Pamokų lankomumas pažangus, geri mokymosi rezultatai ir pasiekimai.</p> <p>Vaiko dienotvarkė pastovi, atitinkanti jo poreikius, lieka laiko poilsui.</p> <p>Vaikas turi visas reikiamas ugdymo, lavinimo priemones.</p> <p>Vyresnis nei 16 metų paauglys, nesimokantis vidurinėje mokykloje, mokosi profesinio ugdymo, jaunimo mokykloje amato ar specialybės, kuri jam patinka.</p>	<p>Vaikas lanko švietimo įstaigą. Be pateisinamos priežasties praleidžia vieną kitą pamoką, turi nedidelių mokymosi sunkumų. Jo dienotvarkė intensyvi, nelieka daug laiko poilsui.</p> <p>Vaikas ne visada turi visas reikiamas ugdymo, lavinimo priemones, tačiau tėvai reaguoja į mokytojų pastabas ir jomis aprūpina vaiką.</p> <p>Vyresnis nei 16 metų paauglys, nesimokantis vidurinėje mokykloje, neturi galimybės mokytis profesinio ugdymo, jaunimo mokykloje amato ar specialybės, kuri jam patinka, tačiau norėtų mokytis.</p>	<p>Vaikas lanko švietimo įstaigą. Be pateisinamų priežasčių nuolat praleidinėja pamokas, į jas vėluoja. Vaikas turi mokymosi sunkumų, kai kurių dalykų mokymosi rezultatai prasti. Mokymosi pasiekimai prastėja.</p> <p>Vaiko dienotvarkė pernelyg intensyvi, jis pavargsta.</p> <p>Vaikas neturi reikiamų ugdymo, lavinimo priemonių, tėvai, tik pakartotinai paraginti, aprūpina jomis vaiką.</p> <p>Vyresnis nei 16 metų paauglys nesimoko nei vidurinėje, nei profesinio ugdymo, nei jaunimo mokykloje, jam trūksta motyvacijos mokytis.</p>	<p>Vaikas sistemingai nelanko švietimo įstaigos, praleidžia pamokas be pateisinamos priežasties. Jis turi mokymosi sunkumų, prasti jo mokymosi rezultatai, skiriamos pataisos.</p> <p>Vaikas turi specialiųjų ugdymosi poreikių, jam reikalinga asistento pagalba mokykloje.</p> <p>Vaiko dienotvarkė itin intensyvi, tai kelia grėsmę jo fizinei ir psichinei sveikatai.</p> <p>Vaikas neturi reikiamų ugdymo, lavinimo priemonių, tėvai į mokytojų pastabas nereaguoja.</p> <p>Vyresnis nei 16 metų paauglys nesimoko nei vidurinėje, nei profesinio ugdymo, nei jaunimo mokykloje, neturi motyvacijos mokytis.</p>
3.	Šeimos socialiniai santykiai	3.1. Šeimos socialiniai santykiai	<p>Vaikas gyvena šeimoje, kurioje patenkinami jo poreikiai, rūpinamasi jo auklėjimu ir ugdymu, tėvai tinkamai vykdo savo pareigas. Santykiai su tėvais ar turimu vienu iš tėvų ir kitais šeimos nariais geri. Tėvų santykiai geri arba, tėvams nusprendus skirtis, sprendimas gyventi skyriumi priimamas abipusiu taikiu sutarimu.</p> <p>Vaikas artimai bendrauja su tėvais. Tėvai tinkamai vykdo savo pareigas ir dalyvauja ugdant bei auklėjant vaiką net ir tuo atveju, jei yra išsiskyrę ar gyvena skyriumi. Išsituokę ar vieniši tėvai turi pastovius partnerius, kurie dalyvauja auklėjant vaiką, juo rūpinasi, vaiko santykis su naujais partneriais geras.</p> <p>Vaikas palaiko artimus ryšius su giminaičiais – bendrauja su seneliais, dėdėmis, tetomis ir jų šeimomis.</p>	<p>Šeima patenkina vaiko poreikius, rūpinasi jo auklėjimu ir ugdymu, tinkamai vykdo savo pareigas, savo jėgomis stengiasi įveikti kartais kylančius sunkumus.</p> <p>Santykiai su tėvais ar turimu vienu iš tėvų nėra itin geri, bet tėvai sėkmingai sprendžia kylančias problemas. Vaiko santykiai su kitais šeimos nariais ne itin geri, kartais kyla nesutarimų, tačiau grėsmės vaiko gerovei nėra.</p> <p>Tėvai nusprendžia skirtis, gyventi skyriumi, tačiau stengiasi vaiką apsaugoti nuo tarpusavio nesutarimų.</p> <p>Vaiko tėvai išsituokę, gyvena skyriumi, vaiko bendravimas su kartu negyvenančiu vienu iš tėvų epizodinis, kartais kyla sunkumų dėl vaiko išlaikymo teikimo, kartu negyvenantis tėvas / mama pasyviai dalyvauja ugdant ir auklėjant vaiką.</p> <p>Išsituokę ar vieniši tėvai neturi pastovių partnerių, tačiau jų kaita nėra dažna, vaiko santykiai su naujais partneriais nėra itin geri, tačiau dėl to nekyla grėsmė vaiko gerovei.</p> <p>Vaiko ryšiai su giminaičiais (seneliais, dėdėmis, tetomis ir jų šeimomis) geri, tačiau reti.</p>	<p>Šeimai kyla sunkumų siekiant savarankiškai patenkinti vaiko poreikius, rūpintis jo auklėjimu ir ugdymu, tinkamai vykdyti savo pareigas, esant galimybei, priimtų pagalbą.</p> <p>Santykiai su tėvais ar turimu vienu iš tėvų sudėtingi, tačiau vaiko tėvai ar turimas vienas iš tėvų motyvuoti keisti situaciją ir priimti pagalbą. Vaiko santykiai su kitais šeimos nariais nėra geri, kyla nesutarimų, tačiau grėsmės vaiko gerovei nėra.</p> <p>Tėvai nusprendžia skirtis, gyventi skyriumi, vaikas įtraukiamas į konfliktą.</p> <p>Vaiko tėvai išsituokę, gyvena skyriumi, vaiko bendravimas su kartu negyvenančiu tėvu / mama sudėtingas, arba kartu negyvenantis tėvas / mama nedalyvauja ugdant ir auklėjant vaiką, vengia jį išlaikyti, tačiau tėvai yra motyvuoti susitarti.</p> <p>Išsituokę ar vieniši tėvai neturi pastovių partnerių, jie dažnai keičiasi, vaiko santykiai su naujais partneriais konfliktiški, tačiau šeima yra motyvuota keisti situaciją ir spręsti kylančias problemas.</p> <p>Vaiko ryšiai su giminaičiais (seneliais, dėdėmis, tetomis ir jų šeimomis) nutrūkę dėl tėvų draudimo ar giminaičių nenoro bendrauti, tačiau šeima yra motyvuota keisti situaciją.</p>	<p>Šeima negali patenkinti vaiko poreikių, rūpintis jo auklėjimu ir ugdymu, tinkamai vykdyti savo pareigų, siūlomoms pagalboms atsisako arba neigia, kad jos reikia.</p> <p>Vaikas nuolat nesutaria su tėvais ar turimu vienu iš tėvų, vaiko tėvai ar turimas vienas iš tėvų problemų nepripažįsta ir / ar atsisako jas spręsti.</p> <p>Vaiko santykiai su kitais šeimos nariais įtempti, nuolat kyla nesutarimų, problemos neigiamos ir / ar atsisakoma jas spręsti.</p> <p>Tėvai skyrybų, gyvenimo skyriumi proceso metu pažeidžia vaiko interesus, kyla grėsmė jo gerovei, reikia paskirti <i>ad hoc</i> globėją.</p> <p>Vaikui nesuteikiama galimybių bendrauti su kartu negyvenančiu tėvu / mama, arba kartu negyvenantis tėvas / mama nedalyvauja ugdant ir auklėjant vaiką, vengia išlaikyti, tėvai nėra motyvuoti susitarti.</p> <p>Išsituokę ar vienišas vienas iš tėvų nuolat keičia partnerius, vaiko santykiai su naujais partneriais itin konfliktiški.</p> <p>Nauji tėvų partneriai yra teisti už smurtą prieš vaikus, vaikų išnaudojimą ir pan., dėl ko kyla grėsmė vaiko saugumui.</p> <p>Vaikui draudžiama bendrauti su giminaičiais (seneliais, dėdėmis, tetomis ir jų šeimomis) arba santykiai su jais yra nutrūkę.</p>

4.	Emocinė ir elgesio raida	4.1. Emocinė ir elgesio raida	<p>Vaikas geba rodyti jausmus, emocijas, adekvačiai reaguoti, bendrauti, dirbti su kitais. Vaikas pagal savo amžių geba atpažinti savo emocijas.</p> <p>Vaiko emocinis ryšys su tėvais saugus – tėvai vaiką pastebi, emociškai palaiko, jam skiria dėmesio. Tėvai skiria pakankamai laiko vaiko emociniams poreikiams. Vaikas pagal amžių geba kontroliuoti savo elgesį, žino ribas.</p>	<p>Vaikas patiria sunkumų, kuriuos tėvai sėkmingai įveikia. Retkarčiais dėl įtampos vaikas jaučia psichosomatinį simptomų – jam skauda galvą ar pilvą, pakyla temperatūra ir pan.</p> <p>Dėl neiškių priežasčių pastebimai pakinta vaiko požiūris į aplinką ar save, jis nepasitiki aplinkiniais, tačiau geba kurti ir palaikyti ryšį su artimaisiais.</p> <p>Vaiko elgesys nežymiai pasikeitęs: jis nesidomi aplinka, nesmalsus, jam sunku perduoti informaciją, sudėtinga sukaupti dėmesį, susikoncentruoti į užduotį, tačiau tėvai sėkmingai sprendžia kylančias problemas.</p>	<p>Vaikas pastebimai sutrikęs, pastebima nuolatinė įtampa. Jis ne pagal amžių subrendęs arba ne pagal amžių vaikiškas.</p> <p>Jį kankina ilgalaikės įtampos simptomai – miego ir / ar maitinimosi sutrikimai, ir / ar savęs raminimas (siūbavimas, nykščio čiulpimas).</p> <p>Vaikas patiria patyčias, pats linkęs tyčiotis, nežino ribų, ignoroja bendro elgesio taisykles.</p>	<p>Vaikas pastebimai nuolat sutrikęs, nuolat stipriai įsitempęs, dažna jo nuotaikų kaita. Pastebima vaiko apatija ar agresija. Jis ne pagal amžių subrendęs arba ne pagal amžių vaikiškas.</p> <p>Vaikas negeba prisirišti, užmezgti santykių su šeimos nariais, kitais asmenimis.</p> <p>Vaiko elgesys kelia grėsmę jo ir aplinkinių gerovei.</p> <p>Vaikas artimai bendrauja su nusikalsti linkusiais asmenimis, priklauso įvairioms grupuotėms. Vaikas svarstytas Vaiko gerovės komisijoje, jam yra / buvo taikytos minimalios poveikio priemonės, bet jos yra / buvo neveiksmingos. Tėvams kyla sunkumų užtikrinti reikiamą pagalbą vaikui arba tėvai ignoroja vaiko problemas, nėra motyvuoti jas spręsti ar ieškoti pagalbos.</p>
II SKYRIUS TĖVYSTĖS ĮGŪDŽIAI						
5.	Vaiko priežiūra	5.1. Vaiko sveikata ir higiena	<p>Tėvai supranta sveikos gyvensenos principus, sistemingai stebi vaiko sveikatą, laiku kreipiasi medicinos pagalbos į specialistus.</p> <p>Tėvai užtikrina vaiko ir jo aplinkos higieną, vaiko higienos įgūdžiai pagal jo amžių yra pakankami.</p> <p>Tėvai užtikrina vaiko užimtumą ir reikiamą poilsį.</p>	<p>Tėvai nežino dalies sveikos gyvensenos principų ar prieinamų specialistų / paslaugų. Jie suvokia, kad pavėluotai pastebėjo grėsmes vaiko sveikatai.</p> <p>Tėvai užtikrina bazinę vaiko ir jo aplinkos higieną, vaikui pagal jo amžių trūksta higienos įgūdžių.</p> <p>Jie pastebi, kai vaikas būna pervargęs ar nepakankamai fiziškai aktyvus.</p>	<p>Tėvai nežino sveikos gyvensenos principų ar prieinamų specialistų / paslaugų, laiku nesikreipia medicinos pagalbos, reikalingos vaikui (nepakviečia gydytojo ar neparūpina vaistų), ir taip pakenkia jo sveikatai. Tėvai laiku nepastebi sveikatos grėsmių, sukeliančių vaikui ilgalaikį skausmą ar kančią.</p> <p>Tėvai neužtikrina bazinės vaiko ir jo aplinkos higienos, vaikas pagal savo amžių neturi higienos įgūdžių (nuolatinė nešvara, nemalonūs kvapas).</p> <p>Per mažas vaiko fizinis aktyvumas neigiamai veikia jo sveikatą (atsvoris, silpnas imunitetas ir pan.), jis dažnai pervargsta (būna dirglus, mieguistas).</p>	<p>Tėvai nežino sveikos gyvensenos principų ar prieinamų specialistų / paslaugų, nestebi vaiko sveikatos ir ignoroja grėsmes jam. Tėvai nesikreipia į sveikatos priežiūros specialistus, nesiima vaikui būtino gydymo. Pastebimi kraštutiniai vaiko sveikatos sutrikimai (išsekimas ir pan.).</p> <p>Vaiko ir jo aplinkos higiena prasta, dėl jos kenčia ir vaiko sveikata (sugedę dantys, niežai, kirmėlės ar galvos utėlės), jis pagal savo amžių neturi higienos įgūdžių. Tėvai nėra motyvuoti spręsti dėl to kylančių problemų.</p> <p>Vaikas yra nuolat pavargęs. Dėl sistemingai neužtikrinamo vaiko fizinio aktyvumo ir pakankamo poilsio atsiranda rimtų jo sveikatos sutrikimų.</p>
		5.2. Vaiko apranga, avalynė ir mityba	<p>Tėvai supranta sveikos mitybos principus, užtikrina visavertę, subalansuotą vaiko mitybą.</p> <p>Tėvai pasirūpina tinkamo dydžio vaiko apranga / avalyne, atitinkančia oro sąlygas.</p>	<p>Tėvai supranta bazinius mitybos principus, stengiasi užtikrinti visavertę, subalansuotą vaiko mitybą. Tėvai suvokia, kad nepasirūpino tinkamo dydžio vaiko apranga / avalyne, atitinkančia oro sąlygas.</p>	<p>Tėvai nesupranta bazinių mitybos principų, jiems kyla sunkumų užtikrinant visavertę, subalansuotą vaiko mitybą. Vaikas kartais būna alkanas ar maitinasi nevisaverčiu maistu (maiste trūksta sveikatai svarbių medžiagų). Vaikas nuolat dėvi drabužius / avi avalynę, kurie / kuri yra netinkamo dydžio ir neatitinka oro sąlygų.</p>	<p>Tėvai nesupranta bazinių mitybos principų, nesirūpina visaverte, subalansuota vaiko mityba. Vaikas nuolat būna alkanas ar maitinasi nevisaverčiu maistu (maiste trūksta sveikatai svarbių medžiagų). Dėl netinkamos mitybos vaiko augimas ir raida būna sulėtėjęs, o jo sveikata smarkiai pašlijusi (išsekimas, skorbutas ir pan.).</p> <p>Tėvai visiškai nesirūpina vaiko apranga ir avalyne; dėl nuolat netinkamos aprangos / avalynės šlyja vaiko sveikata, kyla grėsmė jo gerovei.</p>
		5.3. Vaiko gyvenamoji	<p>Tėvai sugeba užtikrinti vaikui asmeninę erdvę.</p>	<p>Tėvai suvokia, kad jiems nepavyksta užtikrinti asmeninės erdvės, ir stengiasi ją</p>	<p>Tėvai neužtikrina vaiko asmeninės erdvės, šeimos namuose lankosi daug atsitiktinių</p>	<p>Tėvai visiškai neužtikrina asmeninės vaiko erdvės, šeimos namuose nuolat lankosi</p>

		aplinka	Šeimos gyvenamoji aplinka švari ir tvarkinga.	užtikrinti. Tėvai suvokia, kad jiems nepavyksta užtikrinti švarios ir tvarkingos šeimos gyvenamosios aplinkos.	žmonių, vaikas neturi savo poilsio erdvės (bent lovos). Šeimos gyvenamoji aplinka nešvari ir netvarkinga, tėvai nesirūpina nei jos tvarkymu, nei vaiko tvarkingumo įgūdžių formavimu. Jei vaikas neįgalus, aplinka nepritaikyta jo poreikiams.	atsitiktiniai žmonės, vaikas neturi privačios poilsio erdvės (bent lovos). Aplinka kelia grėsmę jo sveikatai ir saugumui. Šeimos gyvenamoji aplinka nešvari, netvarkinga, neatitinka net bazinių higienos normų ir kelia grėsmę vaiko sveikatai, saugumui ar gerovei.
		5.4. Vaiko ugdymosi ir socializacijos sąlygos	Tėvai užtikrina vaiko ugdymuisi būtinas sąlygas: vaikas lanko švietimo įstaigą, jis gali žaisti, papildomai ugdytis, turi tam reikiamas priemones. Tėvai užtikrina vaiko socializacijos sąlygas: vaikas gali bendrauti su bendraamžiais, dalyvauti įvairiose žmonių grupių ar bendruomenių veiklose.	Tėvai suvokia, kad neužtikrina vaiko ugdymuisi būtinų sąlygų: vaikas reguliariai lanko švietimo įstaigą, tėvai ne visada įvertina žaidimų reikšmę vaiko raidai ir draudžia žaisti, vaikas negali dalyvauti papildomojo ugdymo veiklose, kyla sunkumų jį aprūpinant reikiamomis priemonėmis. Tėvai suvokia, kad neužtikrina vaiko socializacijai būtinų sąlygų: vaikas negali dalyvauti norimose organizacijų veiklose, laisvai bendrauti su bendraamžiais ir pan.	Tėvai nesupranta vaiko ugdymosi sąlygų ir neskiria dėmesio jo ugdymuisi namuose. Vaikas neturi jo amžių atitinkančių žaislų arba saugių daiktų, su kuriais galėtų žaisti. Jis nereguliariai lanko ugdymo įstaigą; nėra laiku atvedamas ar paimamas, „pamirštamą“ švietimo įstaigoje. Vaikas negali dalyvauti papildomojo ugdymo veiklose, neturi reikiamų priemonių. Jis turi specialiųjų mokymosi poreikių, tačiau tėvai laiku nesuteikia jam ugdymosi pagalbos. Tėvai nesupranta nei socializacijos reikšmės, nei jos sąlygų, riboja vaiko bendravimą su kitais vaikais ar draudžia vaikui žaisti su bendraamžiais.	Tėvai nuolat ignoruoja vaiko ugdymosi poreikius, yra jį apleidę. Vaikas nelanko švietimo įstaigos, tėvai visiškai nesidomi jo ugdymu. Tėvai nuolat izoliuoja vaiką nuo socialinės veiklos (draugų, būrelių), įtraukinėja jį į neteisėtą veiklą (nusikaltimai, narkotikų vartojimas ir pan.).
6.	Vaiko saugumas	6.1 Vaiko fizinis saugumas	Tėvai sukuria saugią aplinką vaikui, geba atpažinti potencialiai rizikingas situacijas. Vaikas nepatiria smurto.	Tėvai pastebi situacijas, kuriose vaikas patiria nedidelių buitinių traumų ar nelaimingų atsitikimų. Jie suvokia, kad vaiko aplinkoje yra daiktų ar vietų, kurios potencialiai rizikingos vaikui, tačiau jomis pasirūpina (pvz., namuose yra laikomas ginklas, tačiau jis vaikui neprieinamas, užrakintas). Vaikas nepatiria smurto.	Vaiko aplinkoje prieinami pavojingi daiktai. Kartojasi buitinės traumos ar nelaimingi atsitikimai. Vaikas paliekamas ilgam vienas; vaikas paliekamas nepažįstamų, tik iš matymo pažįstamų žmonių arba neblaivių suaugusiųjų priežiūrai; vaikas paliekamas kitų vaikų priežiūrai. Vaikas tampa trikdančių ar traumuojančių įvykių liudininku, ypač kalbant apie smurtą tarp tėvų. Tėvai bijo, kad gali prarasti impulsų kontrolę ir sužaloti vaiką ir pan.	Nuolat ignoruojami vaiko fizinio saugumo poreikiai, jis apleistas ir neprižiūretas. Tėvai nekontroliuoja savo elgesio, naudoja fizines bausmes arba pataria kitiems taip elgtis. Fizinis smurtas yra vienintelė vaiko kontrolės forma, nėra nė vieno suaugusiojo, galinčio vaiką apsaugoti nuo smurto. Problemos ilgalaikės ir besikartojančios, vaiko fiziniu saugumu nesirūpinama, tėvai neigia problemas ir jų nesprendžia. Vaikas galimai patiria smurtą.
		6.2. Vaiko emocinis saugumas	Tėvai sukuria saugią emocinę aplinką, su vaiku bendrauja, juos sieja grįžtamasis ryšys. Vaikas gali nuolat saugiai bendrauti su suaugusiais.	Tėvai suvokia, kad kai kuriose situacijose nėra aiškiai nustatytų elgesio ribų ir taisyklių, arba jų nuosekliai nesilaiko. Jie nežino, kad vaiko gąsdinimas, grasinimai jį žaloja ir pan. Jie suvokia, kad ryšys su vaiku ne visada emociškai saugus.	Tėvai dažnai grąsina vaikui, gąsdina, kaltina jį dėl savo problemų. Šeimoje nėra aiškiai nustatytų elgesio ribų ir taisyklių; tėvų elgesys nenuoseklus (pvz.: išeina neatsisveikinę ir nepranešę, dažnai keičia nuostatas – tai leidžia ką nors, tai draudžia). Tėvai vengia bet kokio fizinio kontakto su vaiku (pvz.: neapkabina, nepaglosto), atstumia vaiką (pyksta, kai jis prašo pagalbos ar nori artumo), per anksti reikalauja iš vaiko savarankiškumo, būna impulsyvūs (pvz., greitai susierzina ir dažnai rodo nepasitenkinimą). Vaiką prižiūri daug besikeičiančių žmonių, nėra vieno artimo ir pastovaus asmens, prie kurio vaikas galėtų prisirišti.	Tėvai nekontroliuoja savo elgesio, ignoruoja vaiko emocinius poreikius, naudoja emocinį smurtą prieš vaiką. Nėra nė vieno suaugusio asmens, galinčio vaiką apsaugoti nuo emocinio smurto. Emociškai smurtaujantys tėvai nuolat kelia vaikui dviprasmiškų jausmų – ir saugumo, ir baimės jausmų. Vaiko aplinkoje nėra nė vieno suaugusiojo, kuris bendrautų su juo be emocinio smurto. Vaikas galimai patiria smurtą.

7.	Emocinis palaikymas	7.1. Emocinis palaikymas	Tėvai geba atpažinti vaiko emocinius poreikius ir juos atliepti įvairiais būdais. Tėvai skiria dėmesio ir laiko bendravimui su vaiku. Su vaiku jie bendrauja atvirai, tiesiai ir jautriai. Vaikas turi vieną ar kelis suaugusiuosius, su kuriais gali kurti ir palaikyti stiprų, saugų ir pastovų ryšį.	Tėvai suvokia, kad kartais jiems nepavyksta laiku atpažinti vaiko emocinių poreikių arba jų tinkamai atliepti. Tėvai suvokia, kad retkarčiais dėl objektyvių priežasčių neskiria pakankamai laiko bendravimui su vaiku. Tėvai suvokia, kad, bendraudami su vaiku, kartais manipuliuoja, kad bendrauja netiesiogiai. Nors vaikas turi bent vieną suaugusįjį, su kuriuo gali kurti ir palaikyti saugų bei pastovų ryšį, jis tą suaugusįjį gali prarasti (emigracija, liga ar pan.).	Tėvai sistemingai neatpažįsta dalies vaiko emocinių poreikių, stokoja įgūdžių emociškai palaikyti vaiką ir to nepastebi arba tai neigia. Tėvų elgesys sukelia vaikui dviprasmiškų jausmų (ir saugumo, ir baimės jausmą, tad vaikas nežino, ko tikėtis). Bendraudami su vaiku, tėvai manipuliuoja ir grasina, taip pat vengia bendrauti su vaiku. Į vaiką tėvai reaguoja agresija, atsiribojimu, žeminimu, kaltinimu ar panika. Tėvų bendravimas su vaiku sudėtingas, konfliktiškas, tėvai nemano, kad reikia pagalbos, jos nieško. Vaiką prižiūrintys suaugusieji dažnai keičiasi, vaikui nepavyksta rasti bent vieno suaugusiojo, su kuriuo jį sietų pastovus ir saugus ryšys.	Tėvai visiškai negeba atpažinti emocinių vaiko poreikių, nuolat ignoruoja jų tenkinimą. Vaikas gyvena nuolat jausdamas baimę, yra priverstas slopinti savo jausmus ir emocijas. Tėvai neigia tai. Vaikas yra arba nuolat ignoruojamas, arba nuolat patiria smurtą – bausmes, patyčias, agresiją, panieką, žeminimą, grasinimus. Bendravimas su vaiku yra smurtinis, vaikas baudžiamas už bet kokias iniciatyvas ar klausimus. Tėvai slepia smurtą. Vaikas neturi saugaus ir tvaraus ryšio nė su vienu suaugusiuoju, vaiku niekas nesirūpina.
8.	Pozityvus auklėjimas	8.1. Pozityvus auklėjimas	Tėvai geba pozityviai, nesmurtiniais būdais auklėti ir drausminti vaiką, paaiškinti vaikui ryšį tarp poelgių ir pasekmių, teikti vaikui grįžtamąjį ryšį, rodyti tinkamą pavyzdį. Auklėdami tėvai nenaudoja nei fizinių bausmių, nei smurto. Tėvai geba veikti stresinėse ar kitose sudėtingose situacijose, neperduodami savo jausmų ar emocijų vaikui. Vaiko priežiūroje tėvai geba derinti savarankiškumo ugdymą ir globą / pagalbą (nėra jokių hiperglobos ar hipoglobos požymių).	Tėvai suvokia, kad jiems nepavyksta auklėti ar drausminti vaiko, paaiškinti jam ryšį tarp poelgių ir pasekmių, teikti vaikui grįžtamąjį ryšį, rodyti jam pavyzdį pozityviais, nesmurtiniais būdais. Tėvai norėtų naudoti (bet nenaudoja) žeminančias bausmes ar smurtą. Tėvai suvokia, kad išgyvena stresines ar kitas sudėtingas situacijas, kuriose gali nesuvaldyti ir perduoti savo jausmus ar emocijas vaikui, arba mano, kad tokių situacijų gali būti ateityje. Tėvai suvokia, kad iš vaiko tikisi per didelio savarankiškumo, arba perdėtai jį globoja.	Tėvai auklėdami nuolat naudoja prievartą. Jiems nepavyksta kalbėtis su vaiku apie elgesio pasekmes, teikti vaikui grįžtamąjį ryšį ar rodyti jam pavyzdį. Tėvai nieško pagalbos arba nesupranta, kad jos reikia. Tėvai nevengia taikyti vaiką žeminančių bausmių, jie mano, kad tam tikrose situacijose žeminančios bausmės yra būtinos. Tėvai nesupranta neigiamo žeminančių bausmių poveikio vaikui. Stresinėse ar kitose sudėtingose situacijose tėvai sunkiai nusiramina, yra linkę perduoti savo jausmus ar emocijas vaikui. Stresinėse ar kitose sudėtingose situacijose tėvai su vaiku bendrauja agresyviai, žemindami jį ar rėkdami ant jo. Tėvai nuolat tikisi iš vaiko per didelio savarankiškumo arba perdėtai jį globoja.	Tėvai naudoja prievartą, vaikas tik baudžiamas. Vaikas mato smurtinius santykius ar prievartą tarp kitų šeimos narių. Tėvai naudoja smurtą ir / ar žeminančias bausmes, pastebimi bet kokio smurto požymiai, kurių tėvai negali pagrįstai paaiškinti. Stresinėse ar kitose sudėtingose situacijose tėvai veikia impulsyviai, savo jausmus ir emocijas perduoda vaikui smurtaudami. Vaiko priežiūroje daug hiperglobos ar hipoglobos požymių, tokia priežiūra žaloja vaiką.
III SKYRIUS SOCIALINIAI VEIKSNIAI						
9.	Šeimos situacija	9.1. Šeimos patirtys	Šeima neturi neigiamų patirčių (pvz.: artimųjų netektys, tėvų skyrybos, emigracija, vaiko išnaudojimas, smurtas šeimoje, buvę vaiko paėmimo iš šeimos atvejai ir kt.).	Šeimoje yra buvę reikšmingų įvykių, kurie padarė įtaką vaikui, tačiau nepastebimi vaiko elgesio pokyčiai ar neadekvačios reakcijos, visa tai nedaro neigiamos įtakos tolesniam šeimos funkcionavimui.	Šeimoje yra buvę reikšmingų įvykių, kurie padarė įtaką vaikui, pastebimi nežymūs vaiko ir / ar tėvų elgesio pokyčiai, tačiau tėvai yra motyvuoti spręsti problemas.	Šeimoje yra buvę reikšmingų įvykių, dėl kurių vaiko elgesys pasikeitęs, buvusios krizės neįveiktos, neigiamos patirtys vaiko atžvilgiu kartojasi, tėvai atsako spręsti problemas.
		9.2. Šeimos funkcionavimas	Šeima funkcionuoja gerai, tėvai neturi reikšmingų problemų.	Šeima funkcionuoja savarankiškai, tačiau būna situacijų, kuriose jai reikalinga pagalba. Šeima motyvuota ją priimti.	Šeimai kyla sunkumų savarankiškai funkcionuojant, kyla besikartojančių problemų, kurios nesprendžiamos.	Šeima nesugeba savarankiškai funkcionuoti, nuolat kyla problemų, neigiamai veikiančių tėvų gebėjimus patenkinti vaiko poreikius (pvz.: smurtas, priklausomybės, užsiėmimas nusikalstama veikla), tėvai nesprendžia problemų, todėl kyla grėsmė vaiko sveikatai ir gyvybei.

10.	Išplėstinės šeimos pagalba	10.1. Išplėstinės šeimos pagalba	Šeima turi pagalbos tinklą. Ji palaiko gerus santykius su išplėstine šeima. Vaiką padeda prižiūrėti patikimi, glaudžiais ryšiais su juo ir tėvais susiję artimi asmenys.	Prireikus šeima turės pagalbos tinklą, galintį suteikti pagalbą, tačiau jų ryšiai nėra nuolatiniai. Šeimos santykiai su išplėstine šeima neišplėtoti. Vaiką prižiūri tėvai, retai gaunama pagalba iš artimų asmenų, glaudžiais ryšiais susijusių su vaiku ir tėvais.	Šeima neturi pagalbos tinklo. Neišplėtoti bendravimo ryšiai su išplėstine šeima arba jie yra prasti, tačiau šeima yra motyvuota spręsti problemas. Vaikas patikimas prižiūrėti vis kitiems asmenims (todėl nekyla grėsmė jo saugumui).	Santykiai su išplėstinės šeimos nariais kelia pavojų vaikui. Vaikas paliekamas be priežiūros arba paliekamas prižiūrėti asmenims, kurie netinkamai juo rūpinasi, todėl kyla grėsmė jo sveikatai ar net gyvybei.
11.	Gyvenimo sąlygos	11.1. Būsto stabilumas	Šeima nuolat gyvena nuosavybės teise jai priklausančiame būste ar nuomojamame būste.	Šeima gyvena laikiname būste ar nuomojasi būstą trumpam laikui.	Šeima dažnai kraustosi.	Šeima neturi namų arba ji gali netekti būsto, būti iškeldinta ir neturėti kur apsigyventi.
		11.2. Būsto ir aplinkos pritaikymas	Saugios žaidimo erdvės, tvarkinga elektros instaliacija, šildymo / kūrenimo sistema, saugiai laikomos cheminės medžiagos, vaistai, saugūs žaislai, švara, nėra kenkėjų, yra sanitariniai mazgai, švarus vanduo, yra pagrindiniai patogumai, vaiko erdvė pakankama, būstas ir aplinka pritaikyta vaiko poreikiams (ypač jei jis neįgalus), vaikas turi žaislų, mokymosi priemonių, drabužių, avalynės, higienos reikmenų.	Minimalūs trūkumai, tačiau tėvai sprendžia susidariusias problemas.	Trūksta būsto ir aplinkos saugumo, vaikui trūksta erdvės, būstas ir aplinka nelabai atitinka vaiko poreikius, jam trūksta mokymosi priemonių, žaislų, drabužių, avalynės, higienos reikmenų, turimi išteklių nevisiškai tenkina vaiko poreikius, tėvai motyvuoti spręsti problemas.	Gyvenimo sąlygos kelia tiesioginį pavojų vaiko sveikatai , būstas ir aplinka neatitinka vaiko poreikių, vaikas neturi reikalingų daiktų, priemonių, tėvai nėra motyvuoti spręsti problemas.
		11.3. Gyvenamoji vieta	Šeima nepatiria jokių sunkumų dėl gyvenamosios vietos nuošalumo ar susisiekimo su esančia infrastruktūra (švietimo, sveikatos priežiūros įstaigomis ar pan.).	Gyvenamoji vieta nėra patogi dėl susisiekimo su esančia infrastruktūra, tačiau yra pakankamai galimybių gauti visas reikiamas paslaugas (pvz., šeima turi transporto priemonę).	Šeimos galimybės gauti visas reikiamas paslaugas dėl gyvenamosios vietovės nuošalumo yra ribotos, ji nėra patogi susisiekimo su esančia infrastruktūra požiūriu, šeima neturi transporto priemonės, tačiau padeda kaimynai ar kiti asmenys.	Šeimos galimybės gauti visas reikiamas paslaugas dėl gyvenamosios vietovės nuošalumo yra labai ribotos, ji nėra patogi susisiekimo su esančia infrastruktūra požiūriu, šeima neturi jokios transporto priemonės, nevažiuoja viešasis transportas, todėl kyla grėsmė vaiko ugdymui, jo sveikatos priežiūrai ar pan.
12.	Užimtumas	12.1. Tėvų užimtumas	Tėvai (bent vienas iš tėvų) turi darbą arba verčiasi kita veikla, už kurią gauna pajamų.	Tėvai (bent vienas iš tėvų) dirba laikiną darbą (terminuotą, sezoninį ar kt.) arba verčiasi kita veikla, už kurią gauna pajamų.	Tėvai (bent vienas iš tėvų) yra bedarbiai, tačiau stengiasi rasti darbą arba užsiimti kita veikla, už kurią gautų pajamų.	Tėvai (bent vienas iš tėvų) yra bedarbiai, nesistengia rasti darbą, yra nemotyvuoti, nesusitvarko dokumentų, kad gautų kitų pajamų. Šeima yra kritinėje situacijoje, nes negauna jokių pajamų, nesistengia keisti situacijos, todėl kyla grėsmė vaiko sveikatai ar net gyvybei, arba vaikas būna priverstas valkatauti, užsiimti nusikalstama veikla.
		12.2. Tėvų darbo poveikis vaikui	Tėvų darbas nespecifiškas arba tėvų darbo specifiška nedaro įtakos vaikui.	Tėvų darbas specifiškas, tačiau tėvai dėl to kylančias problemas sėkmingai išsprendžia patys arba naudodamiesi kitų pagalba.	Tėvų darbas specifiškas, pastebima minimali / nežymi neigiama įtaka vaikui, tačiau tėvai motyvuoti spręsti kylančias problemas ir priimti siūlomą pagalbą.	Dėl tėvų darbo specifikos pastebima neigiama įtaka vaikui, tėvai nesprendžia dėl to kylančių problemų arba sprendžia jas netinkamai, todėl kyla grėsmė vaiko gyvybei ar sveikatai.
13.	Pajamos	13.1. Pajamų pobūdis ir jų gavimo pastovumas	Šeima nuolat gauna pajamų iš darbo ar kitos veiklos, kitų pajamų pagal poreikį.	Šeimos pajamos iš darbo ar kitos veiklos nenuolatinio pobūdžio, reikia pagalbos tvarkantis dokumentus dėl kitų pajamų gavimo.	Šeimos pajamos atsitiktinės, tačiau tėvai yra motyvuoti keisti situaciją.	Šeima yra kritinėje situacijoje, nes negauna jokių pajamų ir neįsistengia keisti situaciją, todėl kyla grėsmė vaiko sveikatai ar net gyvybei, arba vaikas būna priverstas valkatauti, užsiimti nusikalstama veikla ir pan.
		13.2. Pajamų	Gaunamų pajamų šeimai pakanka, ji išnaudoja galimus pajamų gavimo	Gaunamos pajamos leidžia patenkinti bazinius šeimos poreikius, kitų jos poreikių	Gaunamų pajamų pakanka tik baziniams šeimos poreikiams patenkinti, šeima	Šeima yra kritinėje situacijoje, nes negauna jokių pajamų, todėl negali patenkinti net bazinių savo

		pakankamumas ir skirtingų pajamų šaltinių panaudojimas	šaltinius.	patenkinimas nėra pakankamas, tačiau šeima stengiasi gauti daugiau pajamų. Šeima nėra išnaudojusi visų galimų pajamų gavimo šaltinių, bet tvarkosi dokumentus, kad jų gautų.	motyvuota keisti situaciją. Šeimai trūksta galimybių ar gebėjimų išnaudoti visus galimus pajamų gavimo šaltinius, bet ji pasirengusi priimti pagalbą sprendžiant kilusias problemas.	poreikių, nesistengia keisti situacijos, todėl kyla grėsmė vaiko sveikatai ar net gyvybei, arba vaikas būna priverstas vaikatauti, užsiimti nusikalstama veikla ir pan.
		13.3. Finansinis šeimos raštingumas	Šeimos biudžeto planavimo įgūdžiai geri (reguliariai moka mokesčius, skolų nėra, skolinasi atsakingai, lėšos paskirstomos racionaliai, pagal prioritetus ir pan.).	Šeimos biudžeto planavimo įgūdžiai nėra pakankami, pasitaiko trumpalaikių nedidelių įsiskolinimų.	Šeimos biudžeto planavimo įgūdžiai nėra pakankami. Gaunamas pajamas šeima galėtų planuoti atsakingiau, kad nereiktų dažnai skolintis, tačiau ji yra motyvuota keisti situaciją.	Šeimos biudžeto planavimo įgūdžiai prasti, todėl ji dažnai neturi lėšų pragyventi ir net minimaliems vaiko poreikiams patenkinti, todėl kyla grėsmė vaiko sveikatai ar net gyvybei , arba vaikas būna priverstas vaikatauti, užsiimti nusikalstama veikla ir pan.
14.	Šeimos socialinė integracija	14.1. Šeimos santykiai su kaimynais, vietos bendruomene	Šeima artimai bendrauja su kaimynais, vietos bendruomene, turi draugų, nepatiria atstūmimo, priekabiavimo ar diskriminacijos.	Šeimos bendravimas su kaimynais, vietos bendruomene, draugais nėra artimas, tačiau vertinamas pozityviai (šeima nelaikoma aktyviai veikiančia bendruomenėje, tačiau dėl to nepatiria atstūmimo, priekabiavimo ar diskriminacijos).	Šeimos bendravimas su kaimynais, vietos bendruomene, draugais sudėtingas, galėtų būti stiprinamas per bendras veiklas, šeimai trūksta motyvacijos dalyvauti bendruomeniniame gyvenime, todėl patiria atstūmimą, priekabiavimą ar diskriminaciją.	Šeima atstumta kaimynų, vietos bendruomenės, draugų, ji linkusi izoliuotis, galimi nesutarimai, priekabiavimas, diskriminacija.
		14.2. Šeimos dalyvavimas bendruomeniniame gyvenime ir visuomeninių organizacijų veikloje	Šeima dalyvauja vietos bendruomenės ir / ar organizacijų veikloje, domisi vaiko švietimo įstaigų veikla.	Šeima retai dalyvauja vietos bendruomenės ar visuomeninių organizacijų veiklose, dažniau užsiima kitokiomis veiklomis, domisi vaiko švietimo įstaigų veikla (šeima nelaikoma aktyviai veikiančia bendruomenėje, tačiau dėl to ji nepatiria problemų).	Šeima nedalyvauja vietos bendruomenės gyvenime ar visuomeninių organizacijų veikloje, nesidomi vaiko švietimo įstaigų veikla, todėl patiria sunkumų.	Šeima nedalyvauja nei vietos bendruomenės, nei visuomeninių organizacijų veikloje, nesidomi jokiais papildomomis veiklomis, nepalaiko ryšio su vaiko švietimo įstaigų atstovais, ignoruoja bet kokį kontaktą, yra linkusi izoliuotis.
15.	Bendruomenės ištekliai	15.1. Institucijų, tenkinančių vaiko ir šeimos poreikius, tinklas ir jo prieinamumas	Specialistų / institucijų, tenkinančių vaiko ir šeimos poreikius, tinklas pakankamas, o paslaugos prieinamos.	Specialistų / institucijų tinklas nėra pakankamas arba paslaugos nėra lengvai prieinamos, tačiau vaikui ar šeimai dėl to nekyla papildomų problemų.	Specialistų / institucijų tinklas nepakankamas ar pakankamas, tačiau paslaugos sunkiai prieinamos (finansiskai, dėl netinkamo darbo laiko ar dėl susisiekimo problemų).	Specialistų / institucijų, kurios tenkintų vaiko ar šeimos poreikius, nėra arba jos neprieinamos (finansiskai, dėl netinkamo darbo laiko ar dėl susisiekimo problemų).
		15.2. Šeimos naudojimasis bendruomeniniais ištekliais	Šeima naudoja bendruomeniniais ištekliais, gauna reikiamą pagalbą.	Šeima naudoja bendruomeniniais ištekliais tik jei būtina, yra linkusi problemas spręsti naudodamasi savais ištekliais, neformalia pagalba.	Šeima yra linkusi priimti pagalbą, tačiau pagalbos ištekliai yra riboti.	Šeima nesinaudoja galimais ištekliais, nesuvokia pagalbos reikalingumo, atsisako priimti pagalbą, nėra motyvuota spręsti problemas, todėl kyla grėsmė vaikui.

2. Specialusis šeimos, besilaukiančios vaiko, socialinės rizikos veiksnių aprašymas

I. VAIKO VYSTYMASIS						
Eil. Nr.	Rizikos veiksnys	Rizikos veiksnio vertinimo kriterijus	0	1	2	3
1.	Vaiko sveikata	1.1. Sveikatos priežiūros paslaugų ir neštumo paslaugų teikimo užtikrinimas	Nėštumo metu nebūna didesnių ar rimtesnių komplikacijų, o kilus sveikatos problemų, nėščioji gali iš karto gauti būtiną medicinos ir sveikatos priežiūros pagalbą. Nėščioji atsakingai lankosi pas neštumą prižiūrintį gydytoją, laikosi jo duotų rekomendacijų, gydytojas keičiamas tik dėl objektyvių priežasčių (gyvenamosios vietos keitimas ir pan.). Nėščioji turi galimybę naudotis visomis jai būtinomis sveikatos priežiūros ir neštumo priežiūros paslaugomis. Nėščioji neturi fizinės, psichinės / proto negalios ar kompleksinės negalios, neturi sveikatos sutrikimų, neserga lėtinėmis ligomis, nėra išgyvenusį stiprių ilgalaikių ar ūmių stresų.	Nėštumo metu kyla komplikacijų, tačiau jos nesukelia jokių ilgalaikių pasekmių nėščiosios ar kūdikio sveikatai. Nėščioji gali iš karto gauti būtinąją medicinos ir sveikatos priežiūros pagalbą. Nėščioji atsakingai lankosi pas neštumą prižiūrintį gydytoją, tačiau kartais nesikreipia į gydytoją laiku, gydytojas keičiamas tik dėl objektyvių priežasčių (gyvenamosios vietos keitimas ir pan.). Nėščioji gali naudotis dauguma jai būtinų sveikatos priežiūros paslaugų, tačiau kartais trūksta tam tikrų paslaugų arba nėščiajai trūksta gebėjimų (pvz., valstybinės kalbos nemokėjimas), informacijos, kur ji galėtų kreiptis dėl paslaugų. Nėščioji turi fizinę ar lengvą psichinę / proto negalią, ar sveikatos sutrikimų, serga lėtinėmis ligomis, tačiau gauna visą reikalingą pagalbą ir paslaugas, kurios leidžia spręsti sveikatos problemas, sėkmingai veikti savarankiškai.	Nėštumo metu kyla komplikacijų, turinčių ilgalaikių pasekmių nėščiosios ar kūdikio sveikatai, nėščioji neturi galimybės iš karto gauti būtinąją medicinos ir sveikatos priežiūros pagalbą. Periodiškai kartojasi situacijos, kai nėščioji nesilanko pas neštumą prižiūrintį gydytoją arba ignoruoja jo teikiamas rekomendacijas ir nesuvokia tokio elgesio rizikos. Gydytojas keičiamas dėl subjektyvių priežasčių (pvz., konfliktiški santykiai su specialistais, siekis nuslėpti šeimos ir (ar) nėščiosios gyvenimo situaciją ir pan.). Nėščioji negali naudotis daugeliu jai būtinų sveikatos priežiūros ir neštumo priežiūros paslaugų. Nėščioji turi ilgalaikių sveikatos sutrikimų, serga lėtinėmis ligomis, galinčiomis turėti ilgalaikių pasekmių kūdikio ir jos sveikatai. Nėščioji turi vidutinę ar sunkią fizinę arba vidutinę psichinę ar proto negalią. Nėščioji yra išgyvenusį ūmų / ilgalaikį stresą, turintį įtakos kūdikio ar jos sveikatai.	Nėštumo metu kyla komplikacijų, keliančių grėsmę kūdikio ar nėščiosios gyvybei / sveikatai. Nėščioji negali laiku gauti būtinosios medicinos ir sveikatos priežiūros pagalbos, vengia kreiptis į specialistus, slepia savo būklę, ignoruoja poreikį stebėti neštumo eigą. Net jei pas gydytojus ji epizodiškai lankosi, juos nuolat keičia be aiškių priežasčių. Nėščioji negali naudotis jokiais ar gali naudotis tik nedaugeliu jai būtinų sveikatos priežiūros paslaugų. Nėščioji turi sunkią fizinę, psichinę, proto ar kompleksinę negalią. Nėštumo metu ji išgyvena ūmų ar ilgalaikį stresą. Nėščioji negali laiku gauti medicinos / sveikatos priežiūros pagalbos arba visiškai ignoruoja sveikatos grėsmes kūdikio ir savo sveikatai.
		1.2. Nėščiosios elgesys neštumo metu	Nėščioji neturi jokių priklausomybių. Jai nebūdinga rizikinga elgsena (pvz., per didelis fizinis krūvis). Nėščioji neturi jokių elgesio ar emocijų sutrikimų. Ji rūpinasi savo sveikata, supranta jos įtaką kūdikiui. Nėščiosios seksualinis elgesys saugus ir apgalvotas, ji dažnai nekeičia partnerių, ji nesirgo ir neserga lytiniu keliu plintančiomis ligomis.	Nėščioji neturi priklausomybių. Ji yra turėjusi žalingų įpročių, kurių atsikratė. Nėščioji suvokia, kad kai kuriose situacijose elgiasi rizikingai. Ji šiuo metu neturi jokių elgesio ar emocijų sutrikimų arba anksčiau jų turėjo, bet gavo (gauna) pagalbą bei reikiamas paslaugas ir situaciją suvaldė. Nėščioji geba rūpintis savo sveikata, supranta, kad jos sveikata daro įtaką kūdikiui, tačiau jai reikia papildomų rekomendacijų, konsultacijų, kaip tinkamai rūpintis sveikata, informacijos, kokią įtaką tai daro kūdikiui. Nėščioji suvokia, kad jos seksualiniame elgesyje būna nesaugių situacijų, jas šiuo metu sėkmingai savarankiškai suvaldo, partnerių nekeičia, šiuo metu neserga lytiniu keliu plintančiomis ligomis.	Nėščioji turi žalingų įpročių. Nėštumo metu ji epizodiškai rūko, vartoja alkoholį. Nėščioji turėjo priklausomybių, yra atkryčio grėsmė. Jai būdingas save žalojantis elgesys, depresyvos nuotaikos, mintys apie savižudybę, kita rizikinga elgsena. Nėščioji turi elgesio ar emocijų sutrikimų, tačiau su specialistų pagalba jai pavyksta sėkmingai suvaldyti situacijas. Nėščioji tik iš dalies geba rūpintis savo sveikata, jai trūksta žinių ir įgūdžių, kaip tinkamai tą daryti, supratimo, kad jos sveikata daro įtaką kūdikiui. Nėščioji dažnai keičia partnerius, jos seksualinis elgesys rizikingas, keliantis grėsmę jos ir / ar kūdikio sveikatai.	Nėščioji turi žalingų įpročių, kuriuos ignoruoja net neštumo metu. Ji nuolat rūko ar vartoja alkoholį. Turi priklausomybių. Akivaizdūs rizikingos elgsenos požymiai, depresija, bandymas žudyti, pasikartojantis save žalojantis elgesys. Nėščioji turi elgesio ar emocijų sutrikimų, juos ignoruoja. Ji nesirūpina savo sveikata, todėl kelia realią grėsmę kūdikio sveikatai ir gyvybei. Nėščioji nuolat rizikingai keičia seksualinius partnerius, užsiiminėja gyvybei grėsmingomis seksualinėmis praktikomis. Ji serga lytiniu keliu plintančia liga.

2.	Šeimos socialiniai santykiai	2.1. Išplėstinės šeimos požiūris į nęstumą	Išplėstinės šeimos požiūris į nęstumą teigiamas (nesvarbu, ar nęstumas planuotas, ar ne). Išplėstinė šeima palaiko nęščiąją. Nęščioji gauna visą būtinąją pagalbą ir palaikymą, jos santykiai su šeimos nariais sklandūs. Jei nęščioji ir gimiančio kūdikio tėvas – nepilnamečiai, jaučiamas besąlygiškas išplėstinės šeimos palaikymas ir matomos pastangos padėti.	Išplėstinės šeimos požiūris į nęstumą iš esmės teigiamas (nesvarbu, ar nęstumas planuotas, ar ne), išplėstinė šeima palaiko nęščiąją, tačiau kyla konfliktų, neturinčių ilgalaikių pasekmių nęščiajai ir kūdikiui. Jei nęščioji ir gimiančio kūdikio tėvas – nepilnamečiai, jaučiamas bendras išplėstinės šeimos palaikymas ir matomos pastangos padėti, tačiau yra ir priekaištų.	Išplėstinės šeimos požiūris į nęstumą neigiamas, nęščioji spaudžiama pagalvoti apie nęstumo nutraukimą. Išplėstinė šeima išsako abejones, ar nęščioji gebės pasirūpinti vaiku. Trūksta išplėstinės šeimos palaikymo, nuolat kyla konfliktų. Išplėstinė šeima atsiriboja nuo pagalbos nęščiajai. Jei nęščioji ir gimiančio kūdikio tėvas – nepilnamečiai, daromas spaudimas arba atsisakyti kūdikio, arba rūpintis kūdikiu visiškai savarankiškai, be artimos aplinkos pagalbos. Nęščioji ar kūdikio tėvas kaltinami, požiūris į nęščiąją neigiamas, kūdikio tėvas spaudžiamas atsisakyti kūdikio, palikti nęščiąją.	Išplėstinės šeimos požiūris į nęstumą kategoriškai neigiamas, nęščioji labai spaudžiama nutraukti nęstumą arba atsisakyti vaiko po jo gimimo. Išplėstinė šeima bando pakenkti nęščiosios sveikatai, kad sukeltų persileidimą, arba išplėstinė šeima naudoja fizinį, psichologinį ar seksualinį smurtą prieš nęščiąją, ją išnaudoja. Jei nęščioji ir gimiančio kūdikio tėvas – nepilnamečiai, išplėstinė šeima išsižada nęščiosios, liepia jai kraustytis iš šeimos namų (jei gyvena su savo tėvų šeima), visiškai ją ignoruoja ar aktyviai siekia, kad ji nutrauktų nęstumą.
3.	Emocinė būsena	3.1. Emocinė nęščiosios būsena	Nęščioji pageidauja nęstumo, vaiko laukia. Ji pasirengusi gimdyti. Kūdikio tėvas nęstumo pageidauja, vaiko laukia. Kūdikio tėvas palaiko nęščiąją, teikia jai pagalbą ir yra pasirengęs gimdymui. Kūdikio tėvo ryšys su nęščiąja saugus ir tvarus.	Nęščioji laukia vaiko ir jo pageidauja, bet kartais nerimauja, turi įvairių klausimų dėl rūpinimosi kūdikiu ar dėl gimdymo. Kūdikio tėvo požiūris į nęstumą iš esmės teigiamas, vaikas laukiamas, tačiau kartais jis nerimauja ar nėra tikras dėl gimdymo, tolesnio kūdikio auginimo. Kūdikio tėvas nęščiąją palaiko, tačiau kartais kyla konfliktų, neturinčių ilgalaikių pasekmių.	Nęščiajai nęstumas neplanuotas, jos mintys, jausmai, susiję su gimdymu ar kūdikio auginimu, yra kontroversiški. Nęščioji bijo gimdyti ar auginti kūdikį. Ji nesuvokia atsakomybės už vaiko auginimą. Kūdikio tėvui nęstumas neplanuotas, netikėtas, jo jausmai, susiję su gimdymu ar kūdikio auginimu, yra kontroversiški. Kūdikio tėvas jaučia rimtų baimių dėl gimdymo ar kūdikio auginimo, nesuvokia atsakomybės už vaiko auginimą. Kūdikio tėvo ir nęščiosios santykiai sudėtingi, jte nuolat konfliktuoja, spręsdami santykių problemas, manipuliuoja gimdymu.	Nęščioji nęstumo neplanavo, kūdikio nelaukia, ji apsisprendusi po gimdymo palikti kūdikį ligoninėje ar kitais būdais jo atskratyti, bando pakenkti kūdikiui, patirti persileidimą. Nęstumas yra seksualinės prievartos pasekmė. Kūdikio tėvo požiūris į nęstumą itin neigiamas, nęstumo jis nepageidauja, spaudžia nęščiąją nutraukti nęstumą, palikti kūdikį tik gimus ar kitais būdais jo atskratyti. Partnerių santykiai nuolat konfliktiški ir (ar) smurtiniai. Kūdikio tėvas visiškai ignoruoja nęščiosios poreikius, jau yra nutraukęs ar planuoja nutraukti ryšius su ja.
II. TĖVYSTĖS ĮGŪDŽIAI						
4.	Saugumas	4.1. Gyvenamosios aplinkos saugumas	Nęščioji gyvena saugioje aplinkoje, kuri nekelia jokio pavojaus kūdikiui ir jos fiziniam saugumui. Nęščioji savo vaikystėje turėjo pastovų suaugusįjį, su kuriuo buvo sukūrusi tvarų ir saugų ryšį.	Nęščioji suvokia, kad dėl konkrečių situacijų ar artimos aplinkos nesaugu. Kai kuriose nesaugiose situacijose ji prašo pagalbos. Nęščioji tam tikru momentu vaikystėje (pvz., po motinos mirties) prarado turėtą pastovų suaugusįjį, su kuriuo buvo sukūrusi tvarų ir saugų ryšį.	Nęščiosios gyvenamoji aplinka nepastovi. Joje dažnai kyla konfliktų ar vykdoma nusikalstama veikla. Pati nęščioji nesuvokia fizinių pavojų savo gyvenamojoje aplinkoje. Vaikystėje nęščioji neturėjo vieno suaugusiojo, su kuriuo būtų sukūrusi saugų ir tvarų ryšį. Kyla problemų dėl jos pačios prieraišumo, ji priima siūlomą pagalbą, nors pati minėtų problemų nesuvokia.	Nęščiosios gyvenamoji aplinka nesaugi, vyrauja smurtiniai bendravimas, gyvenamojoje aplinkoje akivaizdi nusikalstama veikla, lankosi daug nepažįstamų žmonių. Nęščioji ne tik neatpažįsta grėsmių, bet ir aktyviai jas neigia. Nęščioji vaikystėje neturėjo vieno pastovaus suaugusiojo, su kuriuo būtų sukūrusi tvarų ir saugų ryšį. Ji aktyviai neigia ar slepia elgesį, paveiktą prieraišumo problemų.
5.	Posityvus auklėjimas	5.1 Nęščiosios auklėjimo įgūdžiai ir vaikystės patirtys	Nęščioji žino pozityvius vaiko auklėjimo būdus, aktyviai domisi auklėjimu ir (ar) lanko pozityvios tėvystės kursus ar pan. Nęščiosios požiūris į žeminančias bausmes neigiamas, ji supranta tokių bausmių žalą vaikui ir jo raidai. Nęščiosios vaikystės patirtys teigiamos, jos tėvai taikė pozityvius auklėjimo būdus. Auklėjimas buvo nuoseklus, tėvai nenaudojo jokių žeminančių bausmių.	Nęščioji suvokia, kad kai kuriose situacijose ar kai kuriais vaiko auklėjimo klausimais jai reikia pagalbos. Nęščiosios požiūris į žeminančias bausmes neigiamas, tačiau kartais ji dvejoja, ar tokios bausmės kartais negali būti pateisinamos. Nęščiosios vaikystės patirtys iš esmės teigiamos, jos tėvai stengėsi taikyti pozityvius auklėjimo būdus, nuosekliai auklėti, tačiau buvo atvejų, kai tėvai naudojo žeminančias bausmes.	Nęščiajai trūksta žinių, kaip pozityviai, nesmurtiniais būdais auklėti vaiką. Nęščiosios požiūris į žeminančias bausmes teigiamas – ji mano, kad tam tikrais atvejais tokios bausmės – vienintelis būdas auklėti vaiką. Nęščioji nesupranta ir nepripažįsta neigiamo žeminančių bausmių poveikio vaikui, jo raidai. Nęščiosios tėvai nevengė taikyti žeminančių bausmių jos vaikystėje, ją auklėjo nenuosekliai.	Nęščioji nesiruošia auklėti vaiko, jos aplinkoje nuolat konfliktuojama, smurtaujama. Žeminančias bausmes ji laiko pagrindiniu ir tinkamiausiu vaiko auklėjimo būdu. Nęščiosios tėvai naudojo fizinį ir / ar psichologinį smurtą. Nęščioji vaikystėje buvo nuolatinė smurto artimoje aplinkoje liudininkė. Tėvų auklėjimas buvo nenuoseklus, nęščiosios atžvilgiu pastebėta hiperglobos ar hipoglobos požymių. Nęščiosios šeima buvo priskirta rizikos grupei dėl tėvų tėvystės įgūdžių stokos, smurto šeimoje.

III. SOCIALINIAI VEIKSNIAI						
6.	Šeimos situacija	6.1. Šeimos patirtys	Nėščioji ir jos šeimos nariai neturi neigiamų patirčių (pvz.: artimųjų netektys, tėvų skyrybos, emigracija, vaiko išnaudojimas, smurtas šeimoje, buvę vaiko paėmimo iš šeimos atvejai ir kt.).	Šeimoje yra buvę neigiamų patirčių, tačiau nepastebėta nėščiosios, jos šeimos narių elgesio pokyčių ar neadekvačios reakcijos, visa tai nedaro neigiamos įtakos tolesniam jos ar jos šeimos gyvenimui.	Šeimoje yra buvę neigiamų patirčių, padariusių įtaką nėščiajai, jos elgesys šiek tiek pakitęs, tačiau ji motyvuota spręsti problemas. Šeimoje yra buvę neigiamų patirčių, šeimos narių elgesio pokyčiai gali daryti įtaką nėščiajai / kūdikiui, tačiau šeimos nariai yra motyvuoti spręsti problemas.	Šeimoje yra buvę reikšmingų įvykių, dėl kurių nėščiosios elgesys pasikeitęs, jos reakcijos neadekvačios, ji atsisako spręsti problemas. Buvusios krizės neįveiktos, neigiamos patirtys nėščiosios atžvilgiu kartojasi, šeimos nariai atsisako spręsti problemas.
		6.2. Šeimos funkcionavimas	Šeima funkcionuoja gerai, šeimos nariai neturi didelių problemų.	Šeimos nariai turi problemų, tačiau jas sėkmingai sprendžia patys ar padedami kitų.	Šeimos nariai turi problemų, yra motyvuoti spręsti problemas. Šeimos nariai neįgalūs ar sunkios sveikatos būklės. Nėščioji neįgali ar sunkios sveikatos būklės.	Problemų nuolat kyla dėl konfliktų, negalios, įgūdžių stokos. Šeimoje smurtauojama. Šeimos nariai turi priklausomybių, priklauso uždarams ar pavojingoms ideologijos bendruomenėms, užsiima nusikalstama veikla, šeimos nariai nespėdžia problemų, todėl yra grėsmė gimiančiam vaikui.
7.	Išplėstinės šeimos pagalba	7.1. Išplėstinės šeimos pagalba	Nėščioji turi pagalbos tinklą. Ji palaiko gerus santykius su išplėstine šeima.	Prireikus nėščioji turės pagalbos tinklą, kuris galės suteikti pagalbą, tačiau ryšiai nėra nuolatiniai. Santykiai su išplėstine šeima neišplėtoti.	Nėščioji neturi pagalbos tinklo. Neišplėtoti bendravimo ryšiai arba santykiai prasti, tačiau nėščioji yra motyvuota spręsti problemas.	Santykiai su išplėstine šeima nariais kelia pavojų nėščiajai ir gimiančiam kūdikiui.
8.	Gyvenimo sąlygos	8.1. Būsto stabilumas	Nėščioji nuolat gyvena nuosavybės teise priklausančiame būste ar nuomojamame būste.	Nėščioji turi laikiną būstą ar trumpam laikui jį nuomojasi.	Nėščioji dažnai kraustosi.	Nėščioji yra benamė arba jai gresia netekti būsto, būti iškeldintai, ji neturi kur apsigyventi.
		8.2. Būsto ir aplinkos pritaikymas	Švaru, nėra kenkėjų, yra sanitariniai mazgai, švarus vanduo, yra pagrindiniai patogumai, erdvė pakankama, būstas ir aplinka pritaikyta nėščiosios ir gimiančio kūdikio poreikiams. Nėščioji turi reikiamų drabužių, avalynės, higienos reikmenų, daiktų (ypač gimiančiam kūdikiui).	Būstas ir aplinka turi minimalių trūkumų, tačiau nėščioji sprendžia susidariusias problemas.	Trūksta erdvės, būstas ir aplinka nelabai atitinka nėščiosios poreikių, trūksta drabužių, avalynės ir higienos reikmenų, nevisiškai suruoštas kūdikio kraitelis, tačiau nėščioji motyvuota spręsti problemas.	Gyvenimo sąlygos kelia tiesioginį pavojų nėščiosios ir gimiančio kūdikio sveikatai, būstas ir aplinka neatitinka nėščiosios ir gimiančio kūdikio poreikių, nėščioji neturi reikalingų daiktų, priemonių, nėra motyvuota spręsti problemas.
		8.3. Gyvenamoji vieta	Nėščioji nepatiria jokių sunkumų dėl gyvenamosios vietos nuošalumo ar susisiekimo su esančia infrastruktūra (švietimo, sveikatos priežiūros įstaigomis ir pan.).	Gyvenamoji vieta nėra patogi susisiekimo požiūriu (pvz., kaimiška teritorija), tačiau yra pakankamai galimybių gauti reikiamas paslaugas: nėščioji (jos šeima) turi transporto priemonę, yra galimybė naudotis viešuoju transportu ir kt.	Nėščiosios galimybės gauti visas reikiamas paslaugas dėl gyvenamosios vietovės (pvz.: kaimiška teritorija, retai važiuojantis viešasis transportas) yra ribotos, transporto priemonės ji neturi, tačiau padeda kaimynai ar kiti asmenys.	Nėščioji gyvena vienkiemyje, nedideliame kaime, nėščioji (jos šeima) neturi jokios transporto priemonės, nevažiuoja viešasis transportas, todėl ji negauna reikiamų paslaugų ir jai kyla grėsmė.

9.	Užimtumas	9.1. Nėščiosios ir jos šeimos narių užimtumas	Nėščioji ir jos šeimos nariai (bent vienas iš šeimos narių) turi darbą arba verčiasi kita veikla, už kurią gauna pajamų.	Nėščioji ir jos šeimos nariai (bent vienas iš šeimos narių) dirba laikiną darbą (terminuotą, sezoninį ar kt.) arba verčiasi kita veikla, už kurią gauna pajamų.	Nėščioji ir jos šeimos nariai (bent vienas iš šeimos narių) yra bedarbiai, tačiau stengiasi rasti darbą arba užsiimti kita veikla, už kurią gautų pajamų.	Nėščioji ir jos šeimos nariai (bent vienas iš šeimos narių) yra bedarbiai, jie nesistengia ieškoti darbo, yra nemotyvuoti, nesitvarko dokumentų dėl kitų pajamų. Dėl šių priežasčių šeima yra kritinėje situacijoje, nes negauna jokių pajamų ir nesistengia keisti situacijos, todėl kyla grėsmė nėščiosios ir kūdikio sveikatai ar net gyvybei.
		9.2. Darbo poveikis	Nėščiosios darbas nespecifiškas arba to darbo specifika nedaro įtakos jai ar kūdikiui.	Nėščiosios darbas specifiškas, tačiau ji dėl to kylančias problemas sėkmingai išsprendžia pati arba naudodamasi kitų pagalba.	Nėščiosios darbas specifiškas, galima neigiama jo įtaka nėščiajai ar kūdikiui, tačiau nėščioji motyvuota spręsti kylančias problemas ir priimti siūlomą pagalbą.	Dėl darbo specifikos nėščioji patiria neigiamą įtaką (pvz.: darbas pamaininis, per didelis darbo krūvis ir pan.), kyla grėsmė nėščiosios ir kūdikio sveikatai. Nėščioji nesprendžia dėl to kylančių problemų arba sprendžia jas netinkamai, todėl kyla grėsmė jos ir kūdikio sveikatai ar net gyvybei.
10.	Pajamos	10.1. Pajamų pobūdis ir gavimo pastovumas	Nuolat gauna pajamų iš darbinės veiklos, gauna kitų pajamų pagal poreikį.	Nenuolatinio pobūdžio pajamos iš darbinės ar kitos veiklos, reikia pagalbos susitvarkant dokumentus dėl kitų pajamų gavimo.	Atsitiktinės pajamos (pajamų gavimo trukmė pertraukiama, taip neužtikrinamas finansinis šeimos stabilumas), tačiau nėščioji (jos šeima) yra motyvuota situaciją keisti.	Nėščioji ir jos šeima yra kritinėje situacijoje, nes negauna jokių pajamų ir nesistengia keisti situacijos, todėl kyla grėsmė nėščiosios ir kūdikio sveikatai ar net gyvybei. Gauna pajamų iš nelegalios veiklos.
		10.2. Pajamų pakankamumas ir įvairių jų šaltinių panaudojimas	Gaunamų pajamų pakanka, nėščioji ir jos šeima išnaudoja galimus pajamų gavimo šaltinius.	Gaunamos pajamos leidžia patenkinti bazinius poreikius, kitų poreikių patenkinimas nėra pakankamas, tačiau nėščioji ir jos šeima stengiasi gauti daugiau pajamų. Nėščioji ir jos šeima nėra išnaudojusi visų galimų pajamų gavimo šaltinių, bet tvarkosi reikiamus dokumentus.	Gaunamų pajamų pakanka tik baziniams poreikiams patenkinti, tačiau nėščioji ir jos šeima yra motyvuota keisti situaciją. Nėščiajai ir jos šeimai trūksta galimybių ar gebėjimų išnaudoti visus galimus pajamų gavimo šaltinius, tačiau yra pasirengusios priimti pagalbą sprendžiant susidariusią problemą.	Nėščioji ir jos šeima yra kritinėje situacijoje, nes negauna jokių pajamų arba gaunamų pajamų nepakanka net baziniams poreikiams patenkinti, ir nesistengia keisti situacijos, todėl kyla grėsmė nėščiosios ir kūdikio sveikatai ar net gyvybei. Nėščioji ir jos šeima neišnaudoja prieinamų pajamų gavimo šaltinių (pvz.: nieiško darbo, neprisiteisia alimentų ir kt.) ir nesistengia situacijos keisti.
		10.3. Finansinis nėščiosios ir jos šeimos raštingumas	Gerai nėščiosios ir jos šeimos biudžeto planavimo įgūdžiai (reguliariai moka mokesčius, skolų nėra, skolinasi atsakingai, lėšas paskirsto racionaliai, pagal prioritetus ir pan.).	Biudžeto planavimo įgūdžiai nėra pakankami, pasitaiko trumpalaikių nedidelių įsiskolinimų.	Nėščiosios ir jos šeimos biudžeto planavimo įgūdžiai nėra pakankami: gaunamas pajamas galėtų planuoti atsakingiau (negeba įvertinti finansinių įsipareigojimų naštos, ne itin racionaliai paskirsto lėšas ir pan.), skolos nedidelės, tačiau nėščioji ir jos šeima yra motyvuotos situaciją keisti.	Prasti nėščiosios ir jos šeimos biudžeto planavimo įgūdžiai, nėščioji ir jos šeima turi didelių skolų, dažnai naudojasi greitųjų kreditų paslaugomis, gautas pajamas išleidžia ne pirmo būtinumo prekėms, išleidžia itin greitai ir kt.), todėl nėščioji ir jos šeima dažnai neturi lėšų pragyventi ir patenkinti net minimalius poreikius, taigi kyla grėsmė nėščiosios ir kūdikio sveikatai ar net gyvybei.
11.	Šeimos socialinė įtrauktis	11.1. Nėščiosios ir jos šeimos santykiai su kaimynais, vietos bendruomene	Nėščioji ir jos šeima sutaria su kaimynais, vietos bendruomene, turi draugų, nepatiria atstūmimo, priekabiavimo ar diskriminacijos.	Nėščiosios ir jos šeimos bendravimas su kaimynais, vietos bendruomene, draugais nėra artimas, tačiau vertinamas pozityviai. Nėščioji ir jos šeima nėra laikoma aktyviai veikiančia bendruomenėje, tačiau dėl to nepatiria atstūmimo, priekabiavimo ar diskriminacijos.	Nėščiosios (jos šeimos) bendravimas su kaimynais, vietos bendruomene, draugais nėra artimas, jis galėtų būti stiprinamas per bendras veiklas, nėščiajai ir jos šeimai trūksta motyvacijos dalyvauti bendruomeniniame gyvenime, todėl nėščioji ir jos šeima patiria atstūmimą, priekabiavimą ar diskriminaciją.	Nėščioji ir jos šeima atstumta kaimynų, vietos bendruomenės, draugų, ji linkusi izoliuotis, galimi nesutarimai, priekabiavimas, diskriminacija.
		11.2. Nėščiosios ir jos šeimos	Nėščioji ir jos šeima dalyvauja vietos bendruomenės ir / ar visuomeninių organizacijų veikloje.	Nėščioji ir jos šeima retai dalyvauja vietos bendruomenės ar visuomeninių organizacijų veikloje, dažniau užsiima kitokiomis	Nėščioji ir jos šeima nedalyvauja vietos bendruomenės gyvenime ar visuomeninių organizacijų veikloje.	Nėščioji ir jos šeima nedalyvauja nei vietos bendruomenės, nei visuomeninių organizacijų veikloje, nesidomi jokiais papildomomis

		dalyvavimas bendruomeniniame gyvenime ir visuomeninių organizacijų veikloje		veiklomis, nėsčioji ir jos šeima nelaikoma aktyviai veikiančia bendruomenėje.		veiklomis, atstumia ar ignoruoja bet kokį kontaktą, yra linkusi izoliuotis.
12.	Bendruomenės ištekliai	12.1. Institucijų, tenkinančių vaiko ir šeimos poreikius, tinklas ir jo prieinamumas	Specialistų / institucijų, tenkinančių nėsčiosios ir jos šeimos poreikius, tinklas pakankamas, o paslaugos prieinamos.	Specialistų / institucijų tinklas nėra pakankamas arba paslaugos nėra lengvai prieinamos, tačiau nėsčiajai ir jos šeimai dėl to nekyla papildomų grėsmių.	Specialistų / institucijų tinklas nepakankamas ar pakankamas, tačiau paslaugos sunkiai prieinamos (finansišškai, dėl netinkamo darbo laiko ar dėl susisiekimo problemų).	Specialistų / institucijų, kurios tenkintų nėsčiosios (jos šeimos) poreikius, nėra arba jos neprieinamos (finansišškai, dėl netinkamo darbo laiko ar dėl susisiekimo problemų).
		12.2. Šeimos naudojimas bendruomeniniais ištekliais	Nėsčioji ir jos šeima naudojami bendruomeniniais ištekliais, gauna reikiamą pagalbą.	Nėsčioji ir jos šeima naudojami bendruomeniniais ištekliais tik esant būtinybei, yra linkusi problemas spręsti naudodamasi savais ištekliais, neformalia pagalba.	Nėsčioji ir jos šeima yra linkusi priimti pagalbą, tačiau pagalbos ištekliai yra riboti.	Nėsčioji ir jos šeima nesinaudoja galimais ištekliais, nesuvokia pagalbos reikalingumo, atsisako priimti pagalbą, nėra motyvuota spręsti problemas, todėl kyla grėsmė nėsčiajai ar kūdikiui.

(Pagalbos plano forma)

(įstaigos, organizacijos pavadinimas)

PAGALBOS PLANAS

(data)

1. Atvejo nagrinėjimo posėdžio informacija:

Posėdžio

data:.....

Atvejį koordinuojančio atvejo vadybininko vardas ir pavardė, kontaktiniai duomenys (*elektroninio pašto adresas, telefono ryšio numeris*):

.....
.....

Dalyvaujančių atvejo nagrinėjimo posėdyje:

šeimos narių vardai ir pavardės, kontaktiniai duomenys (*elektroninio pašto adresas, telefono ryšio numeris*):

.....
.....

kitų asmenų, specialistų vardai ir pavardės, pareigybių pavadinimai, kontaktiniai duomenys (*elektroninio pašto adresas, telefono ryšio numeris*):

.....
.....
.....
.....

2. Atvejo nagrinėjimo posėdžiai (pateikiami pagrindiniai rezultatai atsižvelgiant į posėdžio tikslą (-us))

Data	Atvejo nagrinėjimo posėdžių tikslai, tematika, priimti sprendimai, sutarto kito posėdžio data, į kitą posėdį kviečiami specialistai ar kt. asmenys
------	--

						<i>peržiūrint planą (įvardijama, kokių veiksmų gali būti ar bus imamasi, jeigu šeimos nariai, dalyvaujantys sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą, nevykdys savo įsipareigojimų)</i>	įgyvendinant pagalbos planą
			<i>pvz., mama</i>				
			<i>pvz., tėvas</i>				
			<i>pvz., socialinis pedagogas</i>				
			<i>pvz., seniūnas</i>				

6. Atvejo vadybininko priimtose išvados ir sprendimai (esant poreikiui, surašomos išvados ir sprendimai, priimti plano peržiūros metu)

Data	Išvados ir sprendimai
	<i>pvz., įgyvendinama pagalbos priemonė neatitinka šeimos poreikių, reikalinga kitokia specialisto pagalba, dėl kurios užtikrinimo nutarta kreiptis į savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių</i>

(Asmuo, specialistas)

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

7. Atvejo vadybos proceso užbaigimas (pildoma nusprendus baigti atvejo vadybos procesą)

Posėdžio, kuriame užbaigiamas atvejo vadybos procesas, data ir dalyviai (jų vardai, pavardės, institucijų, organizacijų atstovų pareigybių pavadinimai):	
Atvejo vadybos proceso užbaigimo priežastis (pažymėti tinkamą):	Komentarai / Pagrindimas / Faktinė informacija / Pastabos
☐ Šeima pajėgi savarankiškai užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus, tinkamai savarankiškai tenkinti vaiko poreikius	<i>(pateikiami įrodymai ir priežasties pasirinkimo pagrindimas, kokia šeimai pasiūlyta prevencinė pagalba ar bendruomenėje teikiamos paslaugos, kokiais tikslais teikiama, koks specialistas ar įstaiga ją teikia ir pan.)</i>
☐ Pagalbos plane numatyta ir teikta pagalba nepadėjo tėvams pakeisti elgesio su vaiku, šeima nebendradarbiauja su atvejo vadybininku, nevykdo pagalbos plane numatytų įsipareigojimų, nededa pastangų, nekeičia savo elgesio, neužtikrina vaiko teisių arba jas pažeidžia ir dėl to išlieka arba kyla realus pavojus vaiko	<i>(pateikiami įrodymai, pagrindimas, taip pat nurodoma, kam perduodama ar bus perduodama informacija apie šeimos situaciją (šeimos byloje kaupiama informacija), siūlymai ir pan.)</i>

fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ir (ar) gyvybei arba pavojus, galintis sukelti reikšmingą žalą vaiko sveikatai	
☐ Šeima išsikėlė (nebegyvena) iš savivaldybės, kurioje pradėtas atvejo vadybos procesas	<i>(nurodoma, kam perduodama ar bus perduodama informacija dėl pagalbos vaikui ir jo šeimai poreikio bei pradėto atvejo vadybos proceso (šeimos byloje kaupiama informacija))</i>
☐ Vaiko tėvams ar turimam vieninteliui iš tėvų neterminuotai apribojama tėvų valdžia arba kai kiti vaiko atstovai pagal įstatymą atleidžiami arba nušalinami nuo globėjo (rūpintojo) pareigų	<i>(nurodoma, kam perduodama ar bus perduodama informacija apie šeimos situaciją (šeimos byloje kaupiama informacija), siūlymai ir pan.)</i>
☐ Šeimoje neliko nepilnamečių vaikų, vaikas (-ai) emancipuotas (-i) ar vaiko tėvai, ar turimas vienintelis iš tėvų, ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą mirė	<i>(nurodoma, kam perduodama ar bus perduodama informacija apie šeimos situaciją (šeimos byloje kaupiama informacija), siūlymai ir pan.)</i>

*(Asmuo, specialistas)**(Parašas)**(Vardas ir pavardė)*

(Motyvuoto siūlymo forma)

MOTYVUOTAS SIŪLYMAS

_____ Nr. _____
(data)

_____ (vieta)

DUOMENYS APIE VAIKĄ

Vaiko vardas pavardė

Gimimo data

Vaiko tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą arba vienintelis iš turimų tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą (toliau – vaiko atstovai) (tinkamą(-us)) pažymėti:

Motina Tėvas Globėja (-as) (rūpintoja (-as))

Kiti šeimoje gyvenantys asmenys (pvz., sutuoktinis(-ė), sugyventinis(-ė), giminaitis ir pan.), kurie buvo įtraukti į atvejo vadybos procesą:

Vardas pavardė, gimimo data, ryšys su vaiku (pvz., vaiko motinos sutuoktinis, vaiko dėdė ir pan.), ar asmuo šeimoje gyvena pastoviai

SIŪLYMO PAGRINDIMAS

Atvejo vadybininko nuomonė apie šeimos situaciją, išsami informacija apie teiktas ir teikiamas paslaugas ir pagalbą (paslaugų rūšis, paslaugų trukmė ir intensyvumas, paslaugų teikėjai), apie bendravimą ir bendradarbiavimą su šeima atvejo vadybos proceso metu (įvykę atvejo vadybos posėdžiai, parengto pagalbos plano turinys ir jo vykdymo progresas, atvejo vadybininko susitikimų su šeima intensyvumas, tikslai, rezultatai), šeimos įsipareigojimų vykdymas (kiek ir kaip intensyviai šeima naudojo paslaugomis ir priemonėmis, kurios buvo paskirtos, pokyčiai šeimos gyvenimo situacijoje, elgesyje, ar ir kaip šeimoje pavyko pašalinti rizikos veiksnius, dėl kurių šeimai buvo skirta atvejo vadybos paslauga arba, jei šeimoje nepavyko pašalinti rizikos veiksnių, dėl kurių šeimai buvo skirta atvejo vadybos paslauga, kokie faktai tai įrodo), šeimos motyvavimas (nurodomos šeimai taikytos motyvavimo priemonės ir taikymo laikotarpis)

ŠEIMOS POŽIŪRIS Į SITUACIJĄ (jei buvo galimybė pabendrauti su šeima)

Bendravimo su vaiku data, laikas, vieta: _____

Bendravimo su vaiko atstovais pagal įstatymą data, laikas, vieta (jeigu su vaiko atstovais pagal įstatymą bendrauta skirtingu laiku, parašyti): _____

Vaiko nuomonė apie siūlymą

Vaiko atstovų pagal įstatymą nuomonė apie siūlymą, teiktą pagalbą ir paslaugas, kaip vertina paslaugų poveikį jų gebėjimams, gyvenimui, taip pat kita, jų nuomone, svarbi, informacija

Jei yra poreikis, papildomai galima pateikti:

specialistų, dirbusių su šeima išvados (taip pat, nurodoma bendravimo su specialistais data, laikas, vieta, specialisto vardas, pavardė, pareigos): _____

Kaip specialistai vertina pagalbos ir paslaugų poveikį šeimai ir vaikui; kaip vertina vaiko atstovų pagal įstatymą gebėjimą toliau rūpintis vaiku ir tinkamai tenkinti jo poreikius, užtikrinti vaiko saugumą; kaip vertina vaiko atstovų pagal įstatymą bendradarbiavimą su specialistais, pastangas keisti situaciją, savo gyvenimo būdą ir (ar) elgesį, kuris netinkamas vaiko atžvilgiu; jei vaiko atstovai pagal įstatymą pasisako dėl jų poreikius neatitinkančių paslaugų ir pagalbos, kokia specialistų nuomonė dėl to; kaip specialistai vertina būtinybę inicijuoti tėvų laikiną ar neterminuotą valdžios apribojimą, jei jokių pasikeitimų šeimoje nėra ir išlieka aukštos rizikos vaikui; ar poreikių vertinimo metu buvo nustatyti papildomi rizikos veiksniai ir jei taip, kokie; ar darbo su vaiku ir šeima metu atsirado papildomų rizikos veiksnių ir jei taip, kokie; kokios būtų specialistų rekomendacijos dėl tęstinių paslaugų ir pagalbos gavimo

Kokie yra faktai, kurie gali pagrįsti specialistų pateiktą informaciją

SIŪLYMAS

Siūloma (tinkamą pažymėti varnele):

- visos įmanomos pagalbos šeimai priemonės buvo išnaudotos ir buvo neveiksmingos, o vaiko atstovai pagal įstatymą nededa pastangų, nekeičia savo elgesio ir toliau išlieka realus

pavojus vaiko fiziniam ir psichiniam saugumui, sveikatai ir (ar) gyvybei arba pavojus, galintis sukelti reikšmingą žalą vaiko sveikatai;

- pokyčiai šeimoje yra minimalūs ir (ar) šeima priima pagalbą tik iš dalies.

Vaiko atstovai pagal įstatymą su siūlymu supažindinti (*tinkamą pažymėti varnele*):

- atvejo nagrinėjimo posėdžio metu (nurodyti posėdžio datą)
- atskiro susitikimo metu (nurodyti susitikimo datą)
- persiuntus šį siūlymą vaiko atstovams pagal įstatymą el. paštu (el. laiško išsiuntimo data)
- kita (nurodyti) _____

Vaiko atstovo (-ų) pagal įstatymą (*žymima, jeigu vaiko atstovas (-ai) pagal įstatymą su siūlymu supažindintas (-i) tiesioginio susitikimo metu (atvejo nagrinėjimo posėdžio metu ar kitais atvejais)*):

Vardas pavardė _____ Data _____ parašas _____
 Vardas pavardė _____ Data _____ parašas _____

Siūlymą pateikusio (-ių) darbuotojo (-ų) vardas pavardė, parašas:

